

Tidningen

Hemvärnet

Nationella Skyddsstyrkorna

MER 2 APRIL 2009

STRIDSVÄST ELLER STRIDSBÄLTE?
- Vi undersöker materielläget

Allt fler går beredskap

DEBATT: Byt ut stridsbåt 90

COLD RESPONSE I NORGE
Hemvärnet strider
med sina nordiska grannar

En strålande framtid

DEN 19 MARS lämnade regeringen inriktningspropositionen "Ett användbart försvar" till riksdagen. Denna proposition följer i stort Försvarsmaktens underlag som jag skrev om i förra numret av denna tidning. Regeringen är dock väldigt tydlig på ett antal punkter.

Regeringen beskriver vår organisation som "Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna". Vidare kan utläsas att hemvärnet skall omfatta cirka 22 000 man och de nationella skyddsstyrkorna får uppgå till 17 000. Detta är principiellt samma form av formulering som fanns i Försvarsbeslut 04 där det stod att hemvärnet skulle bestå av "ca 30 000 varav högst 15 000 får ges särskilda förmågor".

DET VIKTIGA för vår organisation är att hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna skall bestå av 40 hemvärnsbataljoner. Det innebär att vi till 2014 skall omstruktureras så att vi leder våra förband med färre bataljonsledningar än idag. Jag anser att den utvecklingen är riktig. Det är också viktigt att inse att ingen hemvärnssoldat skall sluta eller tvingas sluta – Alla kommer att behövas i vår framtida organisation.

Regeringen har bland annat beskrivit hemvärnets utveckling på följande sätt: "Den nya inriktningen innebär en avsevärd ambitionshöjning för hela hemvärnet, såväl avseende utbildning och utrustning som användbarhet."

"Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna utgör en viktig del av Sveriges försvar och löser nationella uppgifter såsom skydd och bevakning av hamnar, städer, och infrastruktur samt ger stöd till samhället"

Jag anser att vi skall vara stolta över det förtroende som regeringen ger hemvärnet, för oss gäller det nu att svara upp mot dessa krav samtidigt som vi utvecklar vår organisation.

Vi kommer att utveckla våra 40 hemvärnsbataljoner så att det inom dessa finns differentierade förmågor och tjänstgöringstider som är till för att erbjuda dig som soldat olika valmöjligheter beroende på vad du kan och hur mycket du vill satsa.

Vi kommer att gå över till ett KFÖ-system, i samband med det kommer vi att omarbete avtalskonstruktionen till ett avtalssystem baserat på tjänstgöringsdagar istället för som i dag på timmar. Vidare kommer vi att reformera dagens ersättningssystem på ett sådant sätt att det stödjer införandet av KFÖ-systemet, samtidigt som du som hemvärnssoldat kommer att uppleva övningsverksamheten som än mer attraktiv. Alla dessa förändringar kommer vi att informera om under hösten för att kunna tillämpa med början den första januari nästa år.

En av de viktigaste frågorna för Försvarsmakten är personalförsörjningen, detta gäller även för hemvärnet. Det är fullständigt självklart för ett system som hemvärnet, som skall finnas med god spridning över landet, att vi kan genomföra vår egen rekrytering och utbildning – direktutbildningen till hemvärnet. De som genomför denna skall naturligtvis ha möjlighet att fortsätta inom övriga delar av Försvarsmakten men grunden måste ligga i rekrytering till hemvärnet. Som jämförelse kan nämnas att danska "Hjemmevaernet" rekryterar cirka 2000 soldater direkt till sin verksamhet årligen.

Regeringen vill kunna utnyttja hemvärnet som förband såväl i fred, kris som krig. Jag anser att detta behov skall mötas med att man i hemvärnsförordningen inför ytterligare två beredskapsgrader. Den första som jag benämner "hemvärnsinsats" är till för att ÖB skall kunna sätta in förband för skydd och bevakning och den andra som jag döpt till "hemvärnsstödsinsats" är till för att regeringens skall kunna besluta om insatser vid stora katastrofer av typen "stormen Gudrun eller större.

UNDER BÖRJAN AV ÅRET året har SIFO gjort en undersökning om vad svenska folket tycker om hemvärnet. Resultatet, som har samma status som en vanlig väljarundersökning, visar att 94 procent av befolkningen känner till hemvärnet och att över 70 procent är positiva eller mycket positiva till hemvärnet och dess verksamhet, 20 procent är varken positiva eller negativa. Sammantaget innebär detta ett gigantisk förtroende hos svenska folket och en "varumärkesplacering" utan like. Det är sedan upp till oss själva att fylla detta med bra verksamhet.

Vi kommer att gå en strålande framtid till mötes – delta i den du också!

ROLAND EKENBERG
Rikshemvärnschef

Tidningen
Hemvärnet
Nationella Skyddsstyrkorna

NR 2 APRIL 2009. ÅRGÅNG 29

BESÖKSADRESS
Banérgatan 62, Stockholm

POSTADRESS
Tidningen Hemvärnet
107 85 Stockholm
Tel: 08-788 75 00
Fax: 08-664 57 90

REDAKTION
Chefredaktör och ansvarig utgivare:
Therese Åkerstedt
Tel: 788 97 38
E-post: therese@akerstedt.org

Stf ansvarig utgivare: Lars Brink

Reporter: Per Lunqe
Tel: 08-788 95 81
E-post: per.lunqe@live.se

Redaktionsassistent:
Pia-Lena Jansson
Tel: 08-788 97 15
E-post: pia-lena.jansson@mil.se

Grafisk form och layout:
Barbro Forsberg Grafisk form
barbro.forsberg@bazaar.se

PRENUMERATION
Helår/5 nummer: 100:-
Postgiro: 456177-5
Utlandsprenumeration: 200:-

ANNONSBOKNING:
News Factory
Patric Vedin.
Tel: 08-587 86 535
E-post:
patric.vedin@newsfactory.se

UTGIVNINGSPLAN

Nummer	Manusstopp	Utkommer
3	4/5	18/6
4	17/8	2/10

TS-kontrollerad upplaga
2008: 30 800 ex

Tryck:
Sörmlands Grafiska AB,
2009

För icke beställt material ansvaras inte. Författarna till insända artiklar förutsätts godkänna att texter och bilder läggs ut på tidningens hemsida.

Yngre för varje år

MED ETT ÅR KVAR till hemvärnets 70-års firande kan jag konstatera åldern inte tagit ut sin rätt. I stället för att föra en allt mer tynande tillvaro kommer hemvärdet att bli ännu starkare de närmaste åren. Bättre utrustade, bättre övningar och tuffare uppgifter. Hemvärdet blir dessutom bara yngre, räknat i medelålder.

Under åren har en rad chefredaktör passerat på tidningen och det är med glädje och stolthet jag nu tar över som chefredaktör. Ni kommer att märka förändringar både i tidningens utseende och dess innehåll. För att göra en bra tidning krävs läsarnas medverkan, gör er röst hörd på debattsidorna och var inte rädda för att kritisera tidningen eller hemvärdet. Det är ni hemvärnssoldater som tidningen är till för och som fristående tidning är det vår uppgift att skriva om både det positiva och det negativa.

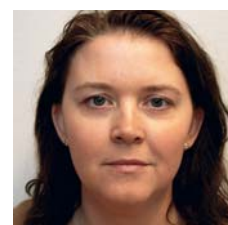
DEN SIFO-UNDERSÖKNING jag skriver om i detta nummer visar inte bara att majoriteten av svenskarna känner till hemvärdet utan att de flesta även är positiva. Bär därför hemvärnsmärket på era uniformer med stolthet, med det följer ett stort ansvar och ett stort förtroende.

Mindre positiv är den eviga materielfrågan, eftersom jag vet hur viktig utrustningen är för er har jag gjort en undersökning för att se hur det ligger till i de 22 utbildningsgrupperna. Resultatet är blandat, för vissa har övergången till bärsystem 2000 gått smidigt medan andra helt saknar utrustningen. Även när det gäller den gemensamma materielen finns det brister. Men det finns en uttalad ambition från både Försvarsmakten och politikerna att materielen ska förbättras och vi på tidningen kommer givetvis att bevaka denna utveckling. Till dess att materiellaget förbättrats gäller det att fortsätta öva, en bra soldat är en bra soldat, oavsett om man har stridsbältet eller stridsvästen.

EFTER ETT ANTAL ÅR som hemvärnbefäl ska jag äntligen få genomföra min första KFÖ-vecka. Det ska bli extra spännande att uppleva övningen från insidan, jag hoppas att det är fler än jag som har möjlighet att ta ledigt för att vara med. De arbetsgivare som inte inser samhällsnyttan bör tänka om. Numera är hemvärnets stöd till räddningstjänsten vetenskapligt bevisat, vilket ni kan läsa om på nyhetsidorna. Att ni känner att ni gör nytta och dessutom har kul på övningarna är nyckeln till framgång.

Glöm inte bort att skicka in bilder och texter från era övningar, eller att tipsa oss om saker vi borde skriva om.

THERESE ÅKERSTEDT
Chefredaktör

INNEHÅLL NR 2/09

Nyheter	4-17
Inriktningspropositionen	4
60 bataljoner blir 40.	
Stridsbälte eller stridsväst	5
Vi undersöker materiellaget på de 22 utbildningsgrupperna.	
Starkt varumärke	9
Många slutade förra året	10
Den kärva ekonomin visar sig även i statistiken.	
Där när det gäller	13
Stödet till räddningstjänsten vetenskapligt belagt.	
Insats övar i Hagen	14
Spökstad sätter soldater på prov.	
Cold Response i Norge	18
Svenskar övar med sina nordiska grannar.	
Populär gruppchefskurs	22
Från ungdom till hemvärnssoldat	24
På spaning efter spanare	26
Stort behov av soldater i Östersund.	
Med rätt att frälsa	27
Bataljonspatroun är specialist på kriser.	
Sjuk övning på Vaddö	28
Dubbelt upp för Catherine	29
Kultur	30
Svenska och danska hjältar.	
Debattens vågor går höga	32
Ersatt stridsbåt 90.	
I Armfeldts spår	36

OMSLAGSFOTO: MATS ENGFORS

TIDNINGEN HEMVÄRNET PÅ INTERNET: www.tidningenhemvarnet.se

Nationella skyddsstyrkor ger vassare hemvärn

40 bataljoner som bemannas av 22 000 soldater, varav 17 000 i de nationella skyddsstyrkorna. Så ser hemvärdet ut i regeringens inriktningsproposition.

■ Nationella skyddsstyrkorna ska kunna lösa mer kvalificerade uppgifter än övriga förband i hemvärdet. Uppgifterna och verksamheten ligger i nivå med insatsplutonernas. Det ställer krav på såväl utbildning som utrustning och därmed användbarhet.

– I och med att stora delar av hemvärdet uppgraderas till nationella skyddsstyrkor ökar hemvärnsförbandens tillgänglighet och användbarhet, sa försvarsminister Sten Tolgfors vid den presskonferens där propositionen presenterades.

FORTSATT KRISSTÖD

Regeringens proposition som anger det militära försvarets inriktning med början 2014

anvisar uppgifter som de nationella skyddsstyrkorna ska ha. Det är bevaknings-, skydds- och "vissa" försvarsuppgifter. De nationella skyddsstyrkorna är en viktig del av Försvarsmaktens insatsorganisation. Hemvärdet ska även i fortsättningen kunna stödja andra myndigheter och övriga samhället vid till exempel kriser och katastrofer.

TYDLIG VILJA

Frivillig tremånadersutbildning, eller direktutbildning, blir en väg in till fortsatt utbildning för anställning i Försvarsmakten, kontrakterad soldat eller till hemvärdet. Sten Tolgfors återkom till den höga kvalitén på hemvärdets försök med

tremånadersutbildning:

– Jag ser ett effektivare utnyttjande av tiden vid utbildningen, sa han och pekade på de 600 timmar som producerades vid försöket i Villingsberg.

Regeringens vilja är tydlig. Hemvärdets styrka och förmågor ska ökas avsevärt. Bland annat ska hemvärdet kunna genomföra basskydd och fältarbeten samt möta CBRN-hot. Dessutom blir det en fortsatt materiell förnyelse.

Rikshemvärnschefen Roland Ekenberg om förslaget:

– Det är oerhört positivt att våra förband och soldater är så efterfrågade. Jag är mycket nöjd med de framgångar vi därmed uppnått. Nu gäller det att kavla upp ärmarna och leva upp

till det förtroende statsmakterna ger oss.

Propositionen ger också klart besked om att det, utöver avkastning från stående och kontrakterade förband, kan behövas direktutbildning för att lösa hemvärdets personalförsörjning, vilket hemvärdets ledning förutspått och önskat.

FÄRDIGT I JUNI

En minskad numerär gör det dock svårare för hemvärdet att vara överallt i landet. Nu blir det upp till de folkvalda i riksdagen att slutgiltigt fatta beslut om "Ett användbart försvar". Helt klart blir det först i slutet av juni.

PER LUNQE
& SUNE ULLESTAD

NYHETER FRÅN HEMVÄRNSOMBUDSMANNEN

HEJ HEMVÄRNSSOLDATER!

Statistikuppgifter kan som bekant användas på de mest häpnadsväckande sätt. Om man läser Försvarsmaktens underlag till regeringen den 30 januari och även regeringens nyss inlämnade proposition om försvaret så kan man inte göra annat än att sucka. Det finns dock ingen anledning att tappa sugen utan det som krävs är mer information och fler som informerar och engagerar sig.

HUR ANVÄNDS STATISTIKEN? I FM underlag till regeringen refereras till hemvärdets statistik för 2007. Där uppfyllde cirka 14 000 sina avtal och ytterligare cirka 7 000 deltog någon tid. Runt 28 000 soldater var under 2007 placerade i förband. Vi ska då ha i minnet att även under 2007 minskades medlen för verksamhet kraftigt mitt under "pågående match".

De 7 000 som under året inte deltog i verksamheten är dock fort-

farande användbara, det går inte att dra slutsatsen att de har fel kompetens. De uppfyller fortfarande kraven om militär grundutbildning och de har i närtid deltagit i sina förbands övningar och utbildningar.

DET JAG INTE kan förstå är hur först Försvarsmakten och därefter regeringen kan använda statistikkens siffror som utgångspunkt för hemvärdets framtida volym. Det enda som jag anser kan vara utgångspunkt för hemvärdets storlek är de operativa kraven.

Var finns de objekts- och uppgiftsförteckningar som kan ligga till grund för att bedöma behoven av hemvärnsförband? När genomlystes dessa underlag senast? Finns över huvud taget några sådana underlag?

Det som nu ligger framför oss är nordens minsta hemvärn i nordens största land. Var finns det rimliga i det resonemanget? Har vi en mind-

re infrastruktur och är vi mindre känsliga än våra nordiska grannar?

VAD ÄR VIKTIGT ATT HA I BAK-

HUVUDET? De cirka 32 000 soldater som har avtal är tillgängliga vid hemvärnsberedskap/hemvärnslarm, dessa soldater har rätt kompetens. Hemvärdets traditionella uppgifter det vill säga skydda, bevaka och ytöverbaka har direkt koppling till de system och anläggningar av olika slag som finns i alla delar av vårt land.

Om vi skulle få till stånd en genomgång av objekts- och uppgiftsförteckningarna så är min fasta övertygelse att behoven av hemvärn skulle vida överstiga de 30 000 soldater som försvarsbeslut 04 innehåller.

RÄTT SLUTSATSER AV STATISTIK-

UPPGIFTERNA. I stället för att minska hemvärdets volym behöver vi anslå resurser för att ytterligare aktivera våra soldater med avtal.

Vi behöver använda mer resurser till rekrytering och utbildning för att kunna ställa upp med tillgängliga och användbara förband.

En annan faktor som behöver tillgodoses är beredskapsstegen. Det finns två vägar att öka hemvärnsförbandens tillgänglighet, det ena genom att vi skriver avtal med våra soldater om de beredskapskrav som behövs uppfyllas. Det andra är att riksdagen beslutar om fler steg av beredskap i förhållande till dagens hemvärnsberedskap/hemvärnslarm.

Det som är absolut effektivast är att införa fler beredskapssteg. Då kostar det bara vid insats, alternativet med avtal kommer att kosta pengar varje dag.

Mats Jonsson
08-788 85 49, Mobil
070-677 03 96
E-post: mats.g.jonsson@mil.se

Materielroulette för hemvärnssoldater

Den personliga utrustningen och den gemensamma materielen varierar stort över landet. På vissa ställen har det vanliga hemvärnet fått både stridsvästen och bärsystem 2000. På andra ställen gäller den gamla utrustningen.

■ Under 2004 kom en skrivelse som reglerade utdelningen av personlig materiel så att insats skulle få stridsvästen och bärsystem 2000 i första hand. Det har gjort att tilldelningen till resten av hemvärnet blivit skev, i vissa områden har man haft gott om utrustning och även kunnat tilldela det vanliga hemvärnet. På andra ställen har man haft brister eller har valt att tolka skrivelsen som att man skulle vänta på klartecken från resten av landet innan man fortsatte utdelningen.

När tidningen ringde runt till de materielansvariga på de 22 utbildningsgrupperna visade det sig att alla existerande insatssoldater har tillgång till stridsvästen. Den enda reservationen gäller Skånska gruppen.

– Insats har, men nu har vi stoppat utdelningen även till dem. Varken stridsvästen eller bärsystemet delas ut, säger Bo Nilsson på stödavdelningen.

På Skaraborgsgruppen är läget betydligt ljusare.

– I den personliga utrustningen finns inga brister, sedan är det upp till personalen att hämta ut sin materiel, säger Thomas Holmberg som är materielansvarig.

Utbildningsofficeren Peter Waller på Elfsborgsgruppen säger att man påbörjat utdelningen av stridsvästen för 20-timmars. Alla soldater har fått stridshandske och stridssäcken men bärsäcken och fältmössa 90 camo finns inte i tillräcklig mängd och förväntas komma under våren.

I Halland har de vanliga soldaterna fått bärsystemet men inte stridsvästen. Henrik Nihleen, chef utbildningssektionen, säger att det inte finns några andra väsentliga

brister men att det är dålig kvalitet på fordonen som ska bytas ut. I Södertörnsgruppen har alla fått ut bärsystemet men bara insats har stridsvästen.

I BRUK ELLER FÖRRÅDSSTÄLLT?

När det gäller gemensam materiel, från grupp till bataljonsnivå, så finns det två termer man använder. I bruk är sådant förbandet själva har tillgång till och som står i deras förråd. Förrådsställt betyder att FMLOG ansvarar för att materielen finns om den behövs.

På Gotland har alla soldater fått stridsvästen och bärsäcken och bataljonerna har allt, enligt utrustningslistor, i bruk i sina förråd.

– Vi har egentligen inga problem här på Gotland, säger Anders Österberg, chef logistiksektionen.

Det enda han väntar på är det som ska komma under året, som bandvagnar.

STOPPAD UTDELNING

På Kalmar och Kronobergsgruppen har cirka 50–60 procent de av vanliga soldaterna fått stridsvästen men utdelningen är nu stoppad. Bärsäcken och persedelpåsen finns dock.

På Upplands- och Västmanlandsgruppen får inte de nya soldaterna stridsvästen, till insats delas det dock fortfarande ut.

– 20 timmars har fått ut stridsvästen men inte de som gick senaste introutbildningen, FMLOG säger att det inte finns tillräckligt, berättar Björn Nilsson, chef på logistiksektionen.

Enligt honom är cirka 50 procent av den gemensamma materielen i bruk för det vanliga hemvärnet, och 100 procent för

PERSONLIG UTRUSTNING

HEMVÄRNSSOLDAT:

M90 uniform, fältmössa 90 camo, marschkänga, vinterkänga 90.

STRIDSUTRUSTNING:

Hjälm 90 K, stridsbälte, skyddsutrustning 90B /S

BEVÄPNING:

Ak 4 B-rödpunktsikte med patronlägeslås.

FÖRSTÄRKNINGSVAPEN:

Kulspruta, granatgevär, pansarskott.

BÄRSYSTEM 2000:

Stridsväst 2000 K, bärsäck 2000, stridssäck 2000, stridshandske 2000, sovsäck 2000 lätt, vätskebehållare 2,3 L/T.

I insatskompanierna och för avtalspersonalen är det en viss skillnad i utrustning.

För avtalspersonalen är beväpnningen Ak 4 B alternativt pistol 88.

insats. Två av de tre bataljonerna ska iordningsställa bataljonsförråd under året.

UTLANDSSTYRKAN FÖRST

I Södermanland har cirka 50 procent av de vanliga soldaterna stridsväst och stridssäck, men det sker ingen utdelning längre.

– Ett tag kändes det som att Utlandsstyrkans materielbehov skulle tillgodoses av Södermanlands hemvärn. 50 av de tidigare 250 sängarna på Svälten-lägre skickades till Afghanistan. Våra Psg 90 var säkerhetsprövade och därför ville de skicka även dem till Afghanistan men då sa jag nej, vi ska inte straffas för att vi sköter vår materiel, berättar Ola van Keppel, chef för logistikavdelningen.

Den närliggande Livgardesgruppen har liknande problem. Cirka 50 procent av den gemensamma materielen finns i

bruk. En av bataljonerna saknar helt materiel i sitt förråd, andra bataljonen har cirka 30-40 procent och den tredje 70 procent.

– Mobiliseringsgruppen har Utlandsstyrkans alla missioner att jobba med i första hand, plus Livgardet. Vi är väldigt långt ner i näringskedjan. Vi flaggade för att vi behövde mer hjälp av FMLOG redan 2004, säger chefen för logistiksektionen Ralph Haglind.

MISSNÖJDA

I Blekinge får det vanliga hemvärnet varken stridsvästen eller bärsystemet.

– FMLOG har stoppat processen, vi får inte tilldela 20 timmars. Lokalt är vi väldigt nöjda men teknikkontoren och materieldirigeringen fungerar nästan inte alls, säger stödsektionschefen Roland Johansson på Blekingegruppen.

Bataljonshandläggare Anders Nilsson på Lapplandsjäger-

gruppen berättar att både stridsvästen och bärsystemet snart ska levereras till alla. Så är inte fallet på Västernorrlandsggruppen.

– Vi får inte lämna ut stridsvästen, FMLOG väntar på klar-tecken, säger teknikern Jens Hofman-Theorell.

Han efterlyser en pott med bärbara datorer att öva med. Inte heller på Norrbottensgruppen har de vanliga soldaterna fått stridsvästen eller bärsystemet. Trots det beskriver kvartermästaren Tomas Ottosson samarbetet med det lokala FMLOG som klockrent.

I Västerbottensgruppen får bara insats all personlig utrustning, de saknar dessutom sov-säck och det är även brist på bandvagnssläp enligt utbildningsofficeren Natanael Ramstedt.

På Norra Smålandsgruppen är det också bara insats som får den nya utrustningen.

– Vi har fått veta att det inte finns stridsvästar till alla, vi vill utrusta alla samtidigt. Insats saknade termos men den fick de

fort, säger stödofficeren Tore Rodewald.

DÅLIG MATERIEL

På Livgrenadjärgruppen är stridsvästen utdelad och de sista utrustas med bärsystemet under våren. Av den gemensamma materiel är cirka 20 procent i bruk, den övriga materielen har FMLOG i förråd.

– Den lokala personalen är bra, problemen är högre upp. Mycket av materielen som kommer till vårt lokala förråd är undermålig, säger Dan Kjällqvist, chef logistiksektionen.

BohusDalsgruppens soldater har all personlig utrustning, trots det är man kritisk.

– Vi är inte nöjda med FÖRSE Väst, vi har 10 mil till förrådet och får ut trasig materiel och materiel som fått dålig grundtillsyn. Stridsvästarna har vi inte fått från FÖRSE Väst utan hämtat själva centralt, säger chefen för materiel Ronny Wikström.

På Örebro- och Värmlandsgruppen har merparten fått den

personliga utrustningen, när det gäller gruppmateriel finns det bara utbildningssatser i bruk.

– Personalen på FMLOG gör så gott de kan, men de har fått fler uppgifter men inte mer resurser, säger logistikhandläggaren Tommy Karlsson.

OVISS LEVERANSTID

På Gävleborgsgruppen finns den gemensamma materiel som behövs för utbildning i bruk, övrigt är förrädsställt.

– Lokalt fungerar det bra men vi får inga leveransplaner eller besked om när eller om materielen ska komma ut. Det går inte bara att hänvisa till olika datasystem, det behövs någon som kan ge besked muntligen eller skriftligen. Behovsätter man materiel måste man ha en plan för när det ska levereras, det kan inte bara vara önsketänkande, säger Ove Eriksson, chef för logistiken.

I Dalarna har man valt en annorlunda lösning:

– Materielen i förråden är uppdelad och förbandet har fått välja vad de vill ha i bruk. Det material som är förrädsställt finns på samma plats men inlåst, säger Lars Back som är chef på logistiksektionen på utbildningsgruppen.

THERESE ÅKERSTEDT

FÄLTJÄGARGRUPPEN

20 TIMMARS

INSATS

STRIDSVÄST NJA, de sista får sin utrustning i maj

JA

BÄRSYSTEM 2000 NJA, de sista får sin utrustning i maj

JA

GRUPPMTRL Cirka 80 procent, allt i bruk

DALREGELEMENTSGRUPPEN

20 TIMMARS

INSATS

STRIDSVÄST JA, ingen brist

JA

BÄRSYSTEM 2000 JA, ingen brist

JA

GRUPPMTRL Materielen i förråden är uppdelad och förbandet har fått välja vad de vill ha i bruk. Det material som är förrädsställt – på samma plats men inlåst

BOHUSDALSGRUPPEN

20 TIMMARS

INSATS

STRIDSVÄST JA

JA

BÄRSYSTEM JA 2000

JA

GRUPPMTRL Allt i bruk

ELFSBORGSGRUPPEN

20 TIMMARS

INSATS

STRIDSVÄST NJA, har påbörjad utrustning

JA

BÄRSYSTEM 2000 NJA, bärsäck och fältmössor 90 förväntas komma i april

JA

GRUPPMTRL Merparten finns i bruk, cirka 70 procent. En del materiel kommer att ligga centralförvarat men krigsplacerat

HALLANDSGRUPPEN

20 TIMMARS

INSATS

STRIDSVÄST NEJ

JA

BÄRSYSTEM JA 2000

JA

GRUPPMTRL Allt i bruk

ÖVRIGA BRISTER

Sambandsmateriel, däribland bärbara datorer, är något som flertalet utbildningsgrupper som tidningen pratat med har brist på. CBRN- och mörkermateriel och sjukvårdsutrustning är andra problemområden liksom dålig kvalitet på bland annat fordon.

THERESE ÅKERSTEDT

"Den nya inriktningen innebär en avsevärd ambitionshöjning för hela hemvärnet, såväl avseende utbildning och utrustning som användbarhet."

UTDRAG UR REGERINGENS PROPOSITION "ETT ANVÄNDBART FÖRSVAR"

FMLOG: Därför saknas stridsvästarna

■ Förklaringen till att alla i hemvärnet inte fått stridsvästen är enkel.

– Vi har inte tillräckligt med stridsvästar. Det finns ett mindre antal än det verkliga behovet. I grunden handlar det om pengar, säger Jörgen Kroon, ansvarig för styrningar av intendenturmateriel på FMLOG.

– Jag förstår att den enskilda soldaten kan bli besviken men det blir en form av prioritering, ska soldaterna i Afghanistan eller de som gör 20 timmar i hemvärnet få stridsvästen?

Hur lång tid tar det att köpa in nya stridsvästar?

– Varje gång vi köper in materiel i stora volymer är vi tvungna att ha en offentlig upphand-

ling med kravspecifikationer. Det gör att det kan bli olika leverantörer. Från att vi får specifikationerna till att vi har materielen tar det ett år. Därför är det viktigt att vi får rätt behov i tid. Stridsvästen är en del av det nya bärsystemet 2000 och den gamla materielen byts ut eftersom.

Och om ni inte styrdes av lagen om offentlig upphandling?

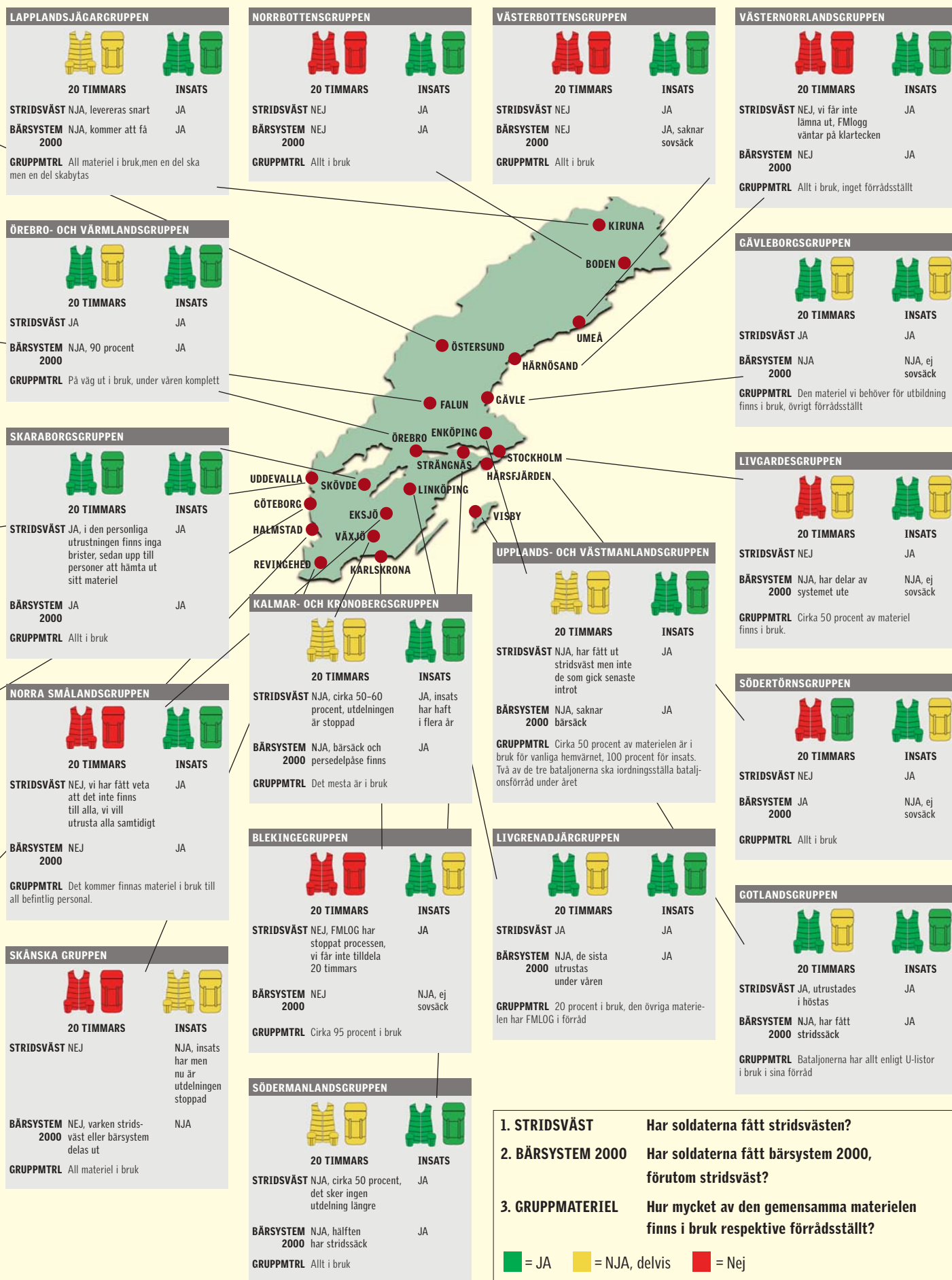
– Det skulle nog gå snabbare men priset skulle bli högre. Offentliga upphandlingar gör att vi kan hålla kostnaderna nere.

Jag har ringt runt till alla utbildningsgrupper och de säger att insatssoldaterna har fått stridsvästen, vilket gör att även vanliga

hemvärnet borde tilldelas den?

– Det är första gången jag hör det. Respektive utbildningsgrupp skulle anmäla till Rikshemvärnsavdelningen när huvuddelen av insats var färdigutrustade. Tyvärr har jag inte hört något om arbetsläget ännu.

THERESE ÅKERSTEDT

Skaraborgs hemvärn lockar många

■ Långt över hundra deltagare samlades i Skaraborg när hemvärnet hade kurshelg.

– Tack vare er och era kamrater så har Skaraborgsgruppen placerat sig som tvåa vad avser fullgörande av avtal under förra året, sade chefen på Skaraborgsgruppen, Nils-Erik Nilsson när han hälsade välkommen.

Genom samling av flera typer av utbildning till samma helg utnyttjar man såväl anläggning som personal på ett effektivt sätt. Deltagandet har varit högt och stämningen bland helgens kursdeltagare tyder på en god fortsättning.

Befälen repeterade allt från planläggning kring objekt till genomförande av strid med stridsskjutning, såväl i ljus som i mörker. Det kördes även intensivkurs med granatgevär, pansarskott och kulspruta och avtalspersonalen fick utbildning på Ak 4.

Introduktionsutbildning genomfördes för nya hemvärns-soldater.

Den nya radion 195 drog till sig radiotelegrafister och när

Radioutrustningen har dukats upp i det vita.

instruktörerna Roland Axelsson och P-O Agerborn förmedlade hur man bygger upp en station och var och hur antenner kan placeras var öronen på skaft. Deltagarna fick som avslutning känna på hur det är att anropa en radiostation tiotals mil bort – det blev bra kontakt trots en primitiv antenn.

Hemvärnsungdom följde verksamheten men hade också egna lektioner för att få en inblick i vad som förväntas av dem i framtiden.

TEXT & FOTO:
ROLF LARSSON

Dirigentämnen framför musikkår

■ Nu fortsätter dirigentutbildningen. Den här gången i Norrköping där den erfarne Nils-Åke Nilsson lät två elever från Halmstad och Eksjö stå framför hemvärnsmusikkåren i Östergötland.

Övningen i Norrköping med

skarp trupp är en del i den ett-åriga utbildningen som ska leda till platser som vicedirigenter i hemvärnets musikkårer.

Hur gick det?

– Det gick riktigt bra. Eleverna hade förberett sig på musiken och läst in sina partiturer, säger Nils-Åke Nilsson.

Detta är grundkursen för dirigenter inom hemvärnet och borgar för en återväxt inom kårerna. Nils-Åke Nilsson som lett den här utbildningen i 20 år tycker fortfarande det är riktigt kul att se elevernas framgångar.

– Det är spännande att följa eleverna och se dem följa sina partiturer, hur de på något sätt lär sig tämja orkestern, säger Nils-Åke Nilsson.

PL

SÖK JOBB PÅ HVSS

Hemvärnets Stridsskola söker en informationschef för nationell hemvärnsrekrytering. För mer information: www.hvss.hemvarnet.se

JO om anmälan mot Försvarsmakten och hemvärnet

■ Efter att två militära helikoptrar i september 2007 kolliderat utanför Ryd i Småland deltog hemvärnsbefäl och soldater dels i räddningsarbetet och dels med att avhysa journalister från olycksplatsen.

I en anmälan från två journalister till justitieombudsmannen JO klagar journalisterna på hemvärnssoldaternas uppträdande.

De ska i strid med polisens besked ha hävdad att området runt helikoptervraken varit ett militärt skyddsområde.

Försvarsmakten menar att hemvärnssoldaterna hade lagstöd för att spärra av området där helikoptervraken låg och att

de också hade rätt att patrullera i området.

JO har utrett hemvärnssoldaternas agerande mot journalisterna och då sett till den rättsliga aspekten. JO menar att Försvarsmakten inte tydligt klargjort för hemvärnssoldaterna vilka befogenheter de hade. JO menar vidare att Försvarsmakten inte hade rätt att bevakat det avspärrade området runt vraken och inte heller att avvisa journalister från platsen. JO konstaterar att Försvarsmakten och hemvärnssoldaterna löst akuta problem och avslutar på det sättet sitt ärende runt hemvärnets agerande efter helikopterolyckan.

PL

SÄKI i digital form

■ Instruktörer i hemvärnet har klagat på problem att få tag i de senaste säkerhetsinstruktionerna, SÄKI, när de ska hålla utbildning. Enklaste lösning är att själv ladda ner dokumenten på din dator och skriva ut dem, de finns nämligen på Försvarsmaktens hemsida mil.se. Gå in på hemsidan och klicka vidare på:

”Om Försvarsmakten/Dokumentarkiv/Säkerhetsinstruktion – SÄKI”.

Fördelen med att ladda ner dem digitalt är att du kan försäkra dig om att du alltid har senaste utgåvan och de senaste tilläggen.

Direktutbildningen fortsätter nästa år

■ Den tre månader långa direktutbildningen som tidigare genomförts på försök ska återinföras. Totalt rör det sig om 588 personer som ska utbildas på 14 olika platser.

Utbildningen som tidigare kallats GSU Hv går nu under arbetsnamnet ”Friv GU 3 mån NS”. Det slutgiltiga förslaget kommer inte förrän efter sommaren men de förband och utbildningsgrupper som planerar att genomföra den kommer att påbörja rekrytering innan dess. Med det nuvarande förslaget kommer 10 av de 12 förbanden bedriva utbildningen på totalt 14 platser.

– Syftet är att få en bra personalförsörjning i områden där vi har brist på värnpliktiga, därför

vill vi att den genomförs i områden där hemvärnet behöver personal. Då slipper dessutom eleverna långa resor och vi vill att utbildningen genomförs i samverkan med de förband personen ska tillhöra, säger Lars-Erik Hassel på Rikshemvärnsavdelningen.

I dagsläget innebär det att I 19, och i förlängningen dess utbildningsgrupper, kan bedriva utbildning på fyra olika platser eftersom behovet är stort av norra delarna i Sverige. Tanken med en lokal utbildning är att instruktörer från hemvärnet ska kunna anlitas som instruktörer och att eleverna kan samöva med hemvärnsförband under utbildningen.

THERESE ÅKERSTEDT

Skall i september

■ Andra veckan i september kommer skall att höras i Villingsberg. Då deltar, i dag oklart hur många, hundekipage i Hvhund riksmästerskap, eller hvskalet.

Örebro- och Värmlandsgruppen arrangerar och det blir en stor tävling.

– Det är ett jättestor projekt som kommer att engagera hundratalet funktionärer, säger Marie Wilhelmsson på gruppen.

Ekipagen består av hund och förare som tillsammans med fyra soldater ska visa vad de går för. Och det kommer att bli

fokus på stadsbebyggelse.

– Uppgifterna går mot urban miljö och då är det naturligt att se hur ekipagen klarar uppgifter som genomsök och liknande i bebyggelse.

Uppgifter kommer inte att saknas för hundar och förare i Villingsberg. Det blir också banor med spårning i traditionell terräng.

I juni renoverar gruppen med en tävling för de hundekipage som finns i de tre bataljoner gruppen stödjer. Det blir en minivariant av riksmästerskapen. **PL**

Sverker Göranson är ny ÖB

■ General Sverker Göranson är Sveriges nya överbefälhavare. Han tillträdde den 25 mars i år. Sverker Göranson var tidigare chef för ledningsstaben på Högkvarteret. På meritlistan finns bland annat posten som arméinspektör. Han har även varit ställföreträdare på Södra Skånska regementet, brigadchef

på Livgardet samt tjänstgjort utomlands i Bosnien och New York.

Tidigare överbefälhavaren Håkan Syrén blir ordförande i EU:s militärkommitté. Han tillträder sin post i november men har bett att få avgå tidigare för att kunna förbereda sig inför det prestigefulla uppdraget. **TA**

Nya medaljer för hemvärnet

■ Rikshemvärnsrådet har beslutat om nya bestämmelser för hemvärnets medaljer och plaketter. Orsaken är att det funnits brister i det gamla belönningssystemet.

– Bronsmedaljen var inte tänkt att ges för gamla meriter, men så blev tillämpningen, vilket gjorde att massvis med bronsmedaljer delades ut, säger ledamoten Thomas Widlund.

Han har tillsammans med en arbetsgrupp sett över hela belönningssystemet för att göra det mer logiskt och strukturerat. Resultatet blev också två nya tillskott, silver- respektive bronsmedaljen med lagerkrans, för berömvärda gärningar.

Bestämmelserna finns i pdf-version för nedladdning på www.tidningenhemvarnet.se

Inspektioner av musikkårerna

■ Rikshemvärnschefen fortsätter i vår och höst med inspektionerna av landets hemvärns-musikkårer.

Av de 30 kårer som ska kunna leverera statsceremoniella spelningar är det tio kvar som nu ska upp till bevis.

Inspektionerna är en certifiering och de återkommer för att kårerna ska visa att de når upp till den standard som rikshemvärnschefen sätter.

Plats och datum: Ängelholm 24–25 april, Kalmar län 8–9 maj, Guldsmedshyttan 15–16 maj, Norrbotten 29–30 maj, Lycksele 12–13 juni, Ludvika 11–12 september, Södertälje 18–19 september, Sörmland 25–26 september, Halland 2–3 oktober och Älmhult 9–10 oktober. **PL**

Hemvärnet positivt varumärke

■ De flesta svenskar känner till hemvärnet. Och av dessa är 70 procent positiva till hemvärnet. Det visar en telefonundersökning som SIFO gjort på uppdrag av rikshemvärnsavdelningen.

Undersökningen som gjorts för fjärde gången i rad visar att andelen som hört talas om hemvärnet inte minskat de senaste åren och ligger kvar på 94 procent.

– Det är få andra som uppnår dessa siffror, säger Toivo Sjören på SIFO som varit projektledare för undersökningen.

Av de som inte hört talas om hemvärnet är majoriteten yngre och framförallt unga kvinnor mellan 15 och 29 år. Nationella skyddsstyrkorna är det betydligt färre som hört talas om, nämligen 36 procent, även här är yngre mindre insatta. Av de som hört talas om nationella skyddsstyrkorna svarar nästan hälften att det är ett militärt förband, en del av Försvarsmakten eller hemvärnet. Bland övriga svar finns bland annat enheter i polisen, elitförband och civil räddningsstyrka.

Hela 70 procent av de som hört talas om hemvärnet är positiva, 19 procent är varken positiva eller negativa och bara 6 procent uppger att de är negativa.

– Det är bra tal. Den genomgående trenden för myndigheter är negativ. Ni har inte gjort bort er de senaste åren, säger Toivo Sjören.

Bland stockholmarna uppger dock bara 59 procent att de är positiva.

Hemvärnets "gubb-stämpel"

SÅ HAR TELEFONINTERVJUerna GÅTT TILL

- Målgruppen för undersökningen är allmänheten. De som har intervjuats är 1000 slumpvis utvalda personer som är 15 år och äldre, boende i hela landet. Intervjuerna gjordes den 23–26 februari i år.
- Felmarginalen är upp till 3,1 procentenheter.
- Tidigare undersökningar med delvis samma frågor har gjorts 1999, 2002 och 2005.

Majoriteten av allmänheten känner till hemvärnet.

FOTO: ANDERS KÄMPE

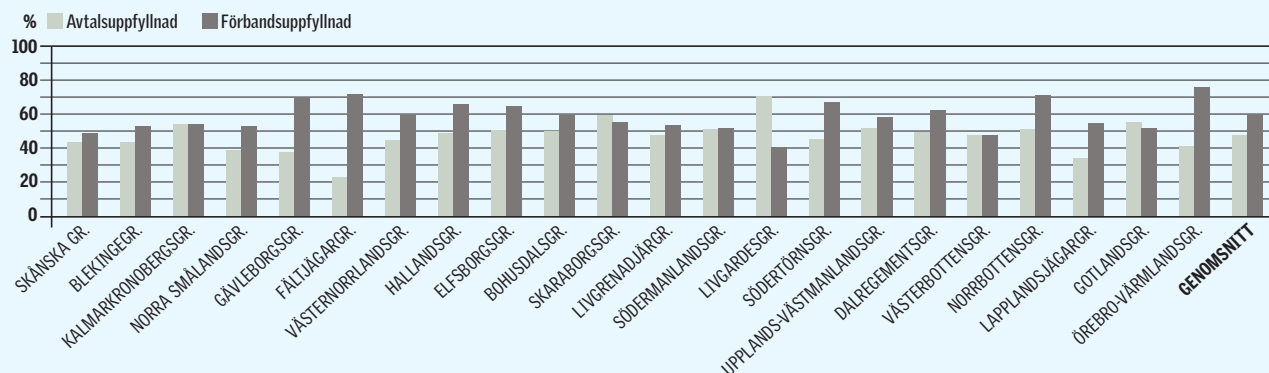
har minskat med några procent. På den öppna frågan "vilka tror du är med i hemvärnet" faller 19 procent inom svarsalternativet "alla åldrar och kategorier" och 17 procent "gubbar". "Män över värnpliktsåldern" står för 15 procent, "försvarsintresserade" för 12 procent och "män och kvinnor" bara 9 procent.

När det gäller den svåra frågan om vilken uppfattningen intervjupersonerna har om hemvärnets kvalitet är resultatet mer negativt än 2005 när frågan ställdes senast. Nu anser 17 procent att kvalitén är mycket låg/låg, 45 procent säger varken eller och andelen som tror att den är hög/mycket hög har minskat från 30 procent till 17.

THERESE ÅKERSTEDT

Dålig ekonomi gav många avhopp

Förra årets ekonomiska nedskärningar kan vara en förklaring till att nästan 3 000 personer lämnade hemvärnet 2008. Även om avtalsuppfyllnaden ökade något till 48 procent så minskade antalet soldater som uppfyllde sitt avtal med mer än 1 000 stycken. Totalt gjorde runt 18 000 soldater en insats i hemvärnet.

■ – Kvaliteten har sjunkit dramatiskt på övningsverksamheten även om vi lyckats vidmakthålla en relativt hög avtalsuppfyllnad jämfört med 2007. Man har valt mindre avancerade övningar för att inte belasta ekonomin, säger Joe Wilhelmsson på Rikshemvärnsavdelningen.

I år har utbildningsgrupperna fått cirka 40 procent mer i övningspengar, och Försvarsmakten har aviserat ökade ambitioner när hemvärnet ska utvecklas till nationella skyddsstyrkor.

– I år kan vi satsa på utbildningar i väpnad strid inom ramen för hemvärnets huvuduppgifter, som är skydda och bevaka. Om vi haft samma resurser som förra året i några år till så hade man avvecklat Nationella Skyddsstyrkorna. Man hade inte kunnat leva upp till de krav som står i de taktiska och organisatoriska målsätt-

ningarna, säger Joe Wilhelmsson.

Vissa utbildningsgrupper verkar ha klarat sig bra förra året medan andra minskat kraftigt?

– Det har varierat beroende på hur man uppfattat det ekonomiska läget.

AVTALSUPPFYLLNAD I TOPP

Livgardesgruppen tillhör de som ökade sin avtalsuppfyllnad och har landets bästa på 77 procent, även om deras förbandsuppfyllnas fortfarande är låg.

– Vi har vänt trenden, två av våra bataljoner har en avtalsuppfyllnad kring 80 procent medan den tredje har tappat. Att lägga ihop två kompanier ökar inte förbandsuppfyllnaden utan gör att man tappat ännu mer folk. Förbandsuppfyllnaden hade ökat om vi inte satt upp ett helt nytt hvundkompani som inte har någon personal än, säger utbildningsgruppchefen Jan Forsberg.

Varför deltar så många på era övningar?

– Vi har coachat alla chefer ner till plutonsnivå, vi har fått många nya människor och haft bra övningar.

En av utbildningsgruppens officerare jobbar med rekrytering på halvtid. Kampanjer i lokaltidningen, utbildningsgruppens egen tidning och upp-

daterad webbplats är andra sätt att locka nya soldater och informera befintliga.

ÖKADE KRAFTIGT

Skaraborgsgruppen ökade sin avtalsuppfyllnad kraftigt till nästan 60 procent. En av förklaringarna är att 2007 var ett ovanligt dåligt år vilket gjorde att revanschlusten var hög.

– Inför 2008 kände vi att vi var tvungna att skärpa till oss. Vi fokuserade på två stora övningar då det var upp till bevis – förbanden ville visa att det bara var en tillfällig nedgång. Det gäller att vara mer aktiv i sin uppsökande verksamhet, inte bara skicka brev utan ringa upp varje soldat, säger utbildningsgruppchefen NE Nilsson.

På gruppen känner man ett starkt stöd av regementschefen på P4, Ronald Månsson.

– En av framgångsfaktorerna är att få med sig regementschefen och vi har fått väldigt bra stöttning av honom. Han följer verksamheten och är med på övningar och möten. Chefen har varit väldigt tydlig om att avtalsuppfyllnaden i hans fyra hemvärnsbataljoner ska öka till 65 procent under 2009. Hemvärnsverksamheten är hela P4:s angelägenhet. Han har infört brigadchefens forum där han

inte skiljer på cheferna för hemvärnsbataljonerna eller de mekaniserade bataljonerna, säger NE Nilsson.

Förra året genomfördes en introutbildning till hemvärnet under pågående värnplikt, vilket gjorde att många av de värnpliktiga anmälde intresse. Dessutom har hemvärnsförbanden tillgång till duktiga instruktörer.

– Det är inga problem att få instruktörer från P4. Då rör det sig om de yngre yrkesofficerarna som har de senaste kunskaperna i grupp- och plutonsstrid och de instruktörerna är väldigt uppskattade.

MINSKAD NÄRVARO

För Peter Lindgren på Lapplandsjägargruppen var 2008 ett tungt år i flera bemärkelser och avtalsuppfyllnaden minskade med nästan 10 procent.

– Det har framförallt berott på turbulensen, att utbildningsgruppen varit nedlägningshotad. Det är mest bland soldaterna som det minskat medan befälen gjort sin tid.

Förbandsuppfyllnaden är dock fortfarande hög och många soldater har deltagit i övningarna, även om de inte gjort sin avtalade tid.

THERESE ÅKERSTEDT

Rättelse

I förra numrets artikel om kryopparat 302 kom inte namnet på fotografen med, hon heter Marie Nedinge.

Det finns ett militärt liv efter muck

Rekrytering av soldater till hemvärnet är inte bara en angelägenhet för Rikshemvärnsstab, utbildningsgrupperna och hemvärnsförbanden, utan även för de regementen och förband som stödjer grupperna. Vi tog pulsen på informationscheferna och lät dem berätta hur de ser på rekryteringen.

■ Livgardets (tf) informationschef Katja Öberg ser till att inläggande värnpliktiga får muntlig information om hemvärnet före uttryckning. "Ett bra sätt att få ut information till dem har varit vår förbandstidning Livgardisten. Där har vi visat att det finns ett militärt liv efter muck" säger hon.

I 19:s informationschef Wilhelm Gullbrand arbetar med flera budskap; meningsfull fritid, plats för alla med mera. Han försöker sudda bort bilden av hemvärnssoldater med uppknäppt vadmalsuniform, vilket "är en större utmaning än man skulle tro" som han säger. Rent konkret har han förutom informationen till de värnpliktiga tidigare deltagit i den så kallade Noliämässan med framgångsrik rekrytering till hemvärnet. Senast, 2007, blev det ett hundratal intresseanmälningar.

ENGAGEMANGET EN MERIT

På K 3 ges också muntlig information till alla värnpliktiga när det är dags för dem att tänka på en fortsatt militär verksamhet. Representanter från utbildningsgruppen kommer och pratar för varan. "För många värnpliktiga är det så att de inte vill sälja sig till hemvärnet utan vara med i första hand i det förband där de krigsplaceras. En sak som gör det attraktivt med hemvärnet är att soldaterna kan behålla sin militära kompetens utan att göra det på heltid."

"Dom kanske senare vill göra utlandstjänst och då är hemvärnsengagemanget en merit. Om hemvärnet byter namn till Nationella skyddsstyrkorna, skulle det vara bra ur rekryteringssynpunkt, det låter vassare. Den framtida provanställningen i Försvarsmakten på sex månader kan vara en språngbräda till hemvärnet för dom som inte vill fortsätta med en tillsvidare-

Sveriges tolv förband har ett ansvar för att rekrytera till hemvärnet.

FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

anställning", säger informationschefen på K 3, Jens Ramhöj.

På P 4 genomfördes förra året en mycket lyckad satsning, introduktionsutbildning under pågående grundutbildning för de värnpliktiga som vi skrivit om tidigare. Då lämnade 29 procent av värnpliktskullen intresseanmälan. "Dom som efter utbildningen väljer att gå med i hemvärnet kan under de tre närmaste åren direkt placeras i befattning eftersom utbildningen är klar. Fördomar om hemvärnet av typen hög medelålder kan vi lätt avfärda vid introduktionsutbildningen" säger informationschefen Camilla Broberg.

MÅLGRUPPSANALYS

Jan Bohman, informationschef på P 7, har haft information för de värnpliktiga. Soldater från hemvärnsbataljonerna är med på förbandets övningar för värnpliktiga. "Och när företrädare för hemvärnet håller information för våra värnpliktiga ställer jag krav på att de före mötena ska en plan med målgruppsanalys, vad informationen avser och målet med denna" säger Jan Bohman.

Lv6 och dess informationschef Selma Sedelius hänvisar till sin kollega rekryteringsofficeren som tidningen inte kunnat nå.

Informationschefen Peter Gustavsson på Ing2 arbetar med rekrytering bland de värnpliktiga tillsammans med utbildningsgruppen. Men hans primära fokus ligger på rekrytering till officersyrket och utlandstjänst. Intresset för hemvärnet både bland värnpliktiga och officerare har varit svalt. "Jag tror att om hemvärnet uppträder till Nationella skyddsstyrkor och får det namnet, så kommer intresset att öka" säger han.

PRIORITERAD REKRYTERING

På LedR väntar informationschefen Rick Forsling på nästa kull värnpliktiga. Den förra kullen fick information före uttryckning. "Rekrytering till hemvärnet är en viktig fråga och i framtiden när vi har befattningar besatta med kontraktsanställda soldater. När Nationella skyddsstyrkorna står för en vital del av territorialförsvaret då blir rekryteringen ännu viktigare, en prioriterad fråga" säger han.

Informationschefen Magnus Bohman på Amf 1 genomför informationsmöten innan de värnpliktiga rycker ut.

Marinbasens informationschef Joakim Svensson menar att det råder en begreppsförvirring mellan hemvärnet och de nationella skyddsstyrkorna. "Om du

tänker köpa en Volvo ska du få en Volvo oavsett vilken bilhandlare du går till. Det är också så att du ska veta vilka mervärden du får när du köper en Volvo.

På samma sätt är det med hemvärnet. Du ska veta vad du får när du skriver på. Och uppgifterna ska vara klara. Inom Försvarsmakten har vi varit en bunker. Nu ska vi ha ett västhus och vi ska veta vad vi ställer i skyltfönstret" säger Joakim Svensson.

Informationschefen Göran Forsman på HKP-flottiljen menar att hemvärnet är en viktig resurs. Han hjälper utbildningsgruppen med trycksaker.

Tidningen har utan framgång sökt informationschefen vid FömedC, Ulrika Adolfsson.

PER LUNKE

Bilkåren i vinterföre

■ När specialister från Karlberg och Halmstad lärde känna snö och minusgrader i Arvidsjaur var Bilkåren med. Uppgifterna bestod av att transportera materiel ut i terrängen. Charlotta Dahlberg, bilkårist från Piteå gillade uppgiften.

– Det var kanonroligt att köra bandvagn i snö, säger hon.

Snödjupet låg på över en meter och det var för det mesta lössnö. Charlotta Dahlberg och hennes tre kompisar från Bilkåren fick plöja fram.

Bilkåristerna fick också sköta sjuktransporter och under de veckor som utbildningen varade kördes förkylda elever till förläggningen. Bilkåristerna var nöjda med utbildningen.

– Det var bra att vara med. Dels får vi öva det vi ska göra och dels träffar vi officerare och knyter kontakter, säger Charlotta Dahlberg.

PL

Beredda att rycka ut

■ För att försvara militära intressen finns det utspritt över landet ett antal beredskaps-
troppar som med kort varsel kan rycka ut. I vanliga fall bemannas dessa av yrkesofficerare och värnpliktiga, och vid behov hemvärnssoldater. I år är det rena hemvärnberedskaps-
troppar i totalt 64 veckor.

– Det är avsevärt fler hemvärnstroppar i år än i fjol eftersom det är färre antal värnpliktiga, säger Mats Stedt på Armé-taktiska staben.

Beredskapsordern som styr verksamheten är hemlig så några detaljer kan inte lämnas ut, men hemvärnet har tidigare visat att de klarar av uppgiften.

– Armétaktiska chefen är mycket nöjd med genomförandet tidigare år, utan hemvärnet går ekvationen inte ihop. Det är skickligt genomförda insatser och de kommer på avsevärt kortare tid än det uppsatta kravet. Det är en klar bonus, säger Mats Stedt.

UTSPRIDDA

Användandet av hemvärnstroppar varierar stort mellan de tolv förbanden. Ett av de förband som är beroende av hem-

Hemvärnet är på sin vakt. Här soldater från Livgardesgruppen som spanar mot en väg.

HEMVÄRNETS INSATSER UNDER 2008

Force protection: 957 dagar
(bevakning vid örlogsbesök, lastning av flygplan etc.)

Bevakning: 3 325 dagar

Räddningstjänst: 77 246 timmar (2007 cirka 41 000)

Beredskapsplutoner: 384 345 persondagar

värnet är i 19 i Boden.

– Vi har brist på värnpliktiga på grund av det nya terminssystemet och det finns luckor när värnpliktiga inte kan gå beredskap, säger beredskaps-handläggaren Stefan Janse.

I norr ska i 19 och F 21 klara beredskapen för en stor del av Sverige.

– Hemvärnet har varit bra på att ställa upp, den enda nackdelen är att soldaterna är utspridda över en stor yta. Den

vanliga typen av insats är bevakning av någon typ av anläggning, säger Stefan Janse.

Hemvärnssoldaterna får en tidsbegränsad anställning när de går beredskap och målsättningen är att ersättningen ska vara densamma i hela landet.

HEMVÄRNET STÄLLER UPP

I fjol bidrog hemvärnet dessutom med över 77 000 timmars stöd till samhället.

– I de absolut flesta fallen så använder sig förbandscheferna av hemvärnet vid olika typer av insatser. Det är inget problem att få folk när det är en skarp insats, säger Mats Stedt.

Även på i 19 är man nöjd med engagemanget.

– Vi använde hemvärnet vid minst 30 insatser för stöd till samhället i fjol. Det vanligaste är eftersök men även för att släcka och bevaka skogsbränder och bygga vallar vid översvämningar, säger Stefan Janse.

Försvarsmakten har dessutom skrivit separata beredskapsavtal med ett antal personer i hemvärnets insatskompanier samt deras civila arbetsgivare.

TEXT & FOTO:

THERESE ÅKERSTEDT

Förare på hal is

■ Under en helg i mars förnyade samt kompletterade ett 20-tal hemvärnsmän från Halland sina förarbevis för minibuss, terrängbil samt lastbil.

I utbildningen ingick bland annat körning på halt väglag som genomfördes på Halmstads trafikövningsplats.

Praktiska scenarier som svårighet att manövrera ett fordon i en kurva, bromsteknik samt undanmanöver på halt väglag övades.

Förarna fick även en teoretisk genomgång av olika risksituationer i trafiken. Bilbältets betydelse, nackskador samt svårigheterna att kunna ta sig ur ett fordon som vält och ligger

För att manövrera en lastbil på halt väglag, som på denna halkbana, krävs övning.

upp och ner diskuterades också. I den simulatorbil som finns på trafikövningsplatsen fick ett flertal av hemvärnssoldaterna praktiskt prova på att ta sig ur en uppochnervänd bil.

TEXT & FOTO:

ROGER BENGTSSON

Militärprylar säljs ut

■ Vad sägs om en pulka M/38? På Kvarndammen.se auktioneras militär överskottsmateriel ut. Ett hundratal prylar säljs i en första auktion när FMV testar nya sätt att sälja sådant som försvaret inte längre har någon nytta av.

– Vi låter Kvarndammen sälja och ser hur väl det slår ut, säger Mikael Nyordson på FMV.

Det är bara en av de nya kanaler som FMV nu ska använda för överskottsmateriel. Mikael Nyordson ser flera typer av kommissionärer.

– Vi kommer att testa inte bara nätförsäljning, utan säljare som har egna butiker, som

genomför försäljning på plats, som säljer små utbudsposter via anbud och live-auktioner och kommissionärer som jobbar med kombinationer av dessa sätt att sälja.

Det är inte aktuellt att köpa ett Stridsfordon 90, långmilare, på Kvarndammen?

– Nej, vi säljer inte klassad krigsmateriel på detta sätt.

Men om jag vill ha en bandvagn?

– Den är också krigsmateriel. Stridsfordon och bandvagnar säljer vi själva, säger Mikael Nyordson.

Försöken med nya sätt att sälja överskottsmateriel ska utvärderas i höst.

PL

Nu är hemvärnets stöd vetenskapligt belagt

Gudrun och Bodträskfors i forskningsrapport

Fördelarna med att begära och få stöd från hemvärdet är stora visar en ny forskningsrapport som granskat hur hemvärdet löst sina uppgifter vid större samarbeten med räddningstjänsten.

■ Författarna till rapporten är Emil Berggren och Martin Fredriksson som studerar till brandingenjörer vid Lunds Tekniska Högskola. I den hundra sidor tjocka studien undersöker de hemvärnets insatser vid stormen Gudrun 2005 och branden runt Bodträskfors 2006.

– Vi har gjort en spännande resa när vi pratat med personal inom hemvärdet och räddningstjänsten. Det som slog oss var det driv som finns inom hemvärdet att ställa upp, säger Emil Berggren.

Han menar speciellt ett exempel under Gudrun där hemvärnssoldater tog sig till sin lokala räddningstjänststation utan att ha blivit inkallade och sa "här är vi".

Trots icke reglementerad jour eller beredskap vid stöd till samhället visar studien att hemvärdet "på mycket kort tid" kan ställa upp med "mycket personal". Här är nätverk som ger kontaktytor mellan hemvärdet och till exempel räddningstjänst viktiga.

RASERADE NÄTVERK

Bengt-Göran Svensson arbetar på Rikshemvärnsavdelningen. Han tjänstgjorde som militär insatschef, MIC, under 32 dygn och stöttade räddningstjänsten vid Gudrun.

– Den avgörande framgångsfaktorn när vi stödjer samhället är stabila nätverk. När militär-distriktsorganisationen utvecklades så kom i stället säkerhets- och samverkanssektioner i Boden, Stockholm, Göteborg och Malmö. Detta har inneburit att nätverken på lokal och regional nivå i princip är raserade, säger han.

Emil Berggren håller med:

– Nätverk som ger personkännedom är vitala för ett

Hemvärdet hjälper räddningstjänsten, här vid översvämningen i Åneby.

FOTO: ANDERS KÄMPE

fungerande samarbete. Nu ligger det på kommunernas räddningstjänster att skapa kontaktytor.

Räddningschefen i Boden, Bengt Nilsson, som ledde släckningen av Bodträskforsbranderna har trots avsaknad av formella nätverk bra kontakt med hemvärdet.

– Vi träffas ett par gånger om året. Det är en framgångsfaktor att känna cheferna på olika nivåer inom hemvärdet som vi hoppas även i framtiden ska kunna stödja oss. Rapporten pekar helt rätt, säger han.

Materiellmässigt behöver inte räddningstjänsten oroa sig. De behöver inte förse hemvärdet med materiel som behövs för att lösa uppgifterna. Här syftar författarna på hemvärnets förmåga att själva klara sin ledning, utspisning och logi.

Kunskapsmässigt är det en fördel att hemvärnssoldaterna har en så pass bred kunskapsmassa eftersom soldaterna är

hemvärn visade sig under Gudrun och Bodträskfors vara av vital betydelse, menar författarna. Dessutom kan även hemvärnsförbanden vara på plats snabbt eftersom man agerar "hemmavid".

KAN LÖSAS MED RAKEL

Men det finns även svagheter, hemvärnssoldaterna har visat sig ha begränsad kunskap i grundläggande brandmannauppgifter. Vidare skulle författarna gärna se tydligt uppsatta nationella mål som specificerar hur förbanden ska fungera som "stöd till det civila samhället".

En allvarlig nackdel är att hemvärnets egen sambandsutrustning fungerade dåligt gentemot de räddningstjänster som man samarbetade med. Detta är dock ett problem som kan lösas när sambandssystemet Rakel införs.

Speglar rapporten verkligheten?

– Jag tycker författarna har fångat Gudruninsatsen på ett bra sätt. Jag känner igen mig. De har inte skrivit något som överraskar mig, säger Bengt-Göran Svensson.

PER LUNGE

ELFSBORGSMARSCHE

13–14 juni

Internationell 2-dagars marsch med sträckorna
10 km, 25 km och 40 km.

**”Upplev Göteborg med en annorlunda sightseeing”
få bra motion och en medalj på köpet.**

www.elfsborgsmarschen.se

Buller i Hagen

Värmlands insatskompani intar stad i Skaraborg!

■ Söder om Skövde ligger den lilla staden Hagen. Där finns stora långa gator med namn som Queen's Road och Wall Street. Trots detta finns ingen normal trafik på gatorna och innevånarna lyser med sin frånvaro. Många av husen har bara fasaderna mot gatan kvar, andra har flera våningar med rustik inredning och ekande korridorer.

Hagen är en kulisstad på P 4 övningsfält på den ofta snåblåsiga slätten i Skaraborg, och här utbildas i strid i bebyggelse. Ibland mullrar stridsvagnar fram som understöd till skyttesoldaterna. Denna lätt molniga marsdag med löften om kommande vår i luften utbildas här Värmlands insatskompani i strid i bebyggelse, eller urbaniserad terräng som det heter numera.

GENOMSÖK I FARLIG MILJÖ

Stab- och trossroppen är också med och lär sig grunderna i gata framåt och bakåt, något som övriga plutoner klarade av förra året. Huvuddelen går i stället in i husen. En av uppgifter är att gå in i bebyggelse och genomsöka husen efter kriminella eller fientliga förband.

Byggnader är en farlig miljö att verka i, därför krävs att varje soldat har helt klart för sig vad man ska göra och att man tränat detta många gånger.

Jag följer med den fjärde plutonens första grupp som hör hemma i Kristinehamn och Filipstad. Gruppen är väl sammanhållen, i dag har man fått låna ut två soldater till en annan grupp.

– Vi var folk från två olika plutoner som slogs samman när vi blev insatsgrupp för några år sedan, det är en fin grupp som fungerar bra. Det ska bli extra kul att krigsförbandsövningen i maj blir på hemmaplan i Kristinehamn, säger gruppchefen Christer Hedström.

Man förstegsutbildar truppen

i ett stationssystem vilka omfattar fältarbeten, framryckning i byggnad och genomsök/rensning. För Christers grupp började man med fältarbeten, det gäller att bygga en inpasseringskontroll i ett gathörn och befästa byggnaden med sandsäckar och hönsnät som skydd utifall någon skulle få för sig att kasta in sprängladdningar, brännflaskor eller andra oönskade presenter. Rör riggas upp så att man kan rulla ut handgranater framför byggnaden.

VILLE FORTSÄTTA

21-åriga Erik Hjort, lastbilsförare i det civila, är ny och yngst i gruppen. Han genomgick GSU förra året.

– Jag gjorde tre månaders värnplikt i Villingsberg i höstas och då frågade befälen om man ville fortsätta som hemvärns-soldat så jag kom till den här gruppen. Det är bra kamrater och roligt att komma bort lite på sånt här. Om det händer något får man ställa upp och hjälpa till.

Eftermiddagen ägnas mer ingående åt genomsök och rensning av rum. Efter en föreläsning av övningsledarna sätter gruppen igång. Man understryker vikten av tempo och aggressivitet i inbrytningsmomentet.

– Man måste ta sats en bit innan dörren för att få upp farten, säger instruktören Bosse Nilsson. Och håll upp vapnet och rikta framåt innan ni går genom dörren, var beredd att skjuta med en gång annars är ni tvåa direkt! Stå inte mitt för dörren där, det är en rak eldlinje ända från andra änden av gången!

TYDLIGA ORDER

Man kommer på sig själv: Visst tusan, inte gå framför kamratens vapen, håll undan från nästa dörr! Det går lite trevande i början, man kör samma

Den lilla staden Hagen utanför Skövde.

Donald Lindström pustar ut mellan varven.

moment gång på gång och till slut får man mer flyt i uppträdandet. Som vanligt när man tycker det börjar gå bra, läggs ett nytt moment till för att höja svårighetsgraden.

Gruppen får övergå från genomsök till rensning: In med en handgranat i nästa rum, så fort in och skjut mot misstänkta punkter. Det krävs både hörsel-skydd, öronproppar och skyddsglasögon vid sådana jobb, så ordergivning och kommunikation måste bli högljudd och tydlig så att inga missförstånd uppstår. Det är stor risk att skjuta på egen trupp i byggnader när alla är på helspänn och miljön svår att överblicka, avskärmas av väggar och i en byggnad vars inre är okänt. Dessutom kan i ett verkligt läge rummen vara fyllda av damm och rök och saknar belysning.

– Det är kul det här, full fart hela tiden, men svårt och kräver mycket träning, säger Christer Hedström. Man öppnar en dörr och har ett helt nytt händelseförlopp framför sig, helt annorlunda än att vara i skogen.

Senare under eftermiddagen tog man sig in i en annan byggnad, uppför trapporna och fram genom korridorerna. Det är rum åt sidorna som måste genomsökas efterhand, detta tar tid och kräver mycket personal. Övernattade gjorde man i en kasern på P 4, och söndagen ägnades åt att knyta ihop alla erfarenheter i ett tillämpat moment med hela kompaniet. Då intog man Hagen, i maj kommer turen till Kristinehamn.

TEXT & FOTO:
LARS-ERIC SUNDIN

Allmänhet på skjutfält

■ Dalregementsgruppen har ett problem. Allmänheten ignorerar varningsmärkning på gruppens skjutfält.

– Vi vidtar före och under skarpskjutning ett flertal åtgärder för att informera allmänheten om att skjutfältet är avlyst, säger Dalregementsgruppens informationsansvarige, PG Eklöf.

Det är information i Radio Dalarna, Dalarnas tidningar, röda flaggor, 58 varningsskyltar och fällda vägbommar och presskonferenser har genomförts men information når inte hela allmänheten.

Förra året avvisades ett flertal personer som idkade friluftsvksamhet på skjutfältet under skarpskjutning. En kvinna som lyckats runda en avspärrningsbom med sin bil trotsade avvisningen och blev därmed anmäld till den lokala polismyndigheten för olaga intrång.

Två orienterare upptäcktes av en skytt förra sommaren. Skytten beordrade omedelbart "eld upphör".

– Vi siktar på att allmänheten ska respektera vår information, säger PG Eklöf.

Skjutfältet är avlyst 25 dagar om året och räckvidden för de vapen hemvärnet övar med är 4,5 km. PL

Ordonnanser får behålla äldre MC-stället

■ Under 2002 skaffade Försvarsmakten nya MC-ställ. I samband med detta kom Högkvarteret ut med en skrivelse där det står att FMCK får behålla de äldre ställen, de behöver alltså inte lämnas tillbaka när ordonnanser byter upp sig till det nyare. Nu har man dock gjort en förtydligade av skrivelsen eftersom man på vissa platser krävt in de gamla MC-ställen.

TÅ

Figuranten huvudperson när skyddsvakter utbildas

Det norska sättet att utbilda skyddsvakter sprider sig nu i det svenska hemvärnet. I slutet av mars utbildades ytterligare tolv instruktörer på HvSS.

■ Halvar, realtidssimulatorn visar sig vara så nära verkligheten man kan komma. I ett tält står skyddsvaktseleven med sitt skarpladdade vapen. Framför ett annat, utanför riskområdet, rör sig skyddsvaktens posttvåa och en figurant. Posttvåan leder också figuranten i rollspelet, han är "figurantdirigent".

Skyddsvakt, posttvåa och figurant hör och ser varandra genom mikrofoner, högtalare, kameror och filmdukar. Detta är scenen.

Figuranten fungerar genom sitt sätt att agera som övningsledare. Om han vill stressa skyddsvaktseleven rör han sig närmare sin kamera och vill han lugna ner situationen backar han. I lugna moment av typen orienterare som tappat sin kompass finns här alltså möjligheten att höja pulsen på eleven.

– Det blir realistiskt för eleven. Man kan ofta som instruktör känna hans adrenalin i tältet. Det blir en tät stämning, säger instruktören Nils Dahlberg från Livgardesgruppen.

GÖR DET ENKELT

Han har erfarenhet. Förra året användes realtidssimulatorn i Härad, Skavsta och Villingsberg. Nu är det Hemvärnets stridsskola, HvSS, som upplåter mark för kvalificerad utbildning av instruktörer. När Tidningen Hemvärnet var med i Härad, sa Dahlberg att vakten ska ha följande akronym i ryggmärgen: AIH – Aldrig I Helvete (över min gräns). Detta oreglementerade förhållningssätt följer han nu upp med: KISS – Keep It Simple Stupid, vilket betyder att såväl figuranter som övade elever inte ska hitta på några konstigheter. Gör det så enkelt som möjligt.

De blivande instruktörerna på HvSS fick vara med om flera

Den norska eleven och i rollspelet vakttvåan, Stig Ronny Pedersen, bevakar den figurant som utsatts för simulerad verkanseld.

FOTO: PER LUNQE

figurantupplägg, allt från desorienterade orienterare till mannen med vapen som sätter sig på huk, gör sitt vapen klart för eld och som höjer detta mot vakten.

VERKLIGHET ELLER FIKTION

Figurant kontra elev är ett rollspel och poängen med rollspel är att de som är med upplever sig vara i en riktig situation.

Det mest kritiska i detta rollspel är hur figuranten agerar. Därför är det viktigt att figuranten känner till skyddsvaktens förhållningssätt. Figuranten ska kunna lagrum och han ska själv kunna agera som skyddsvakt. Eleven måste få grepp om situationen oavsett vad figuranten gör.

– När vi spelar upp en scen för eleven upplever han det som verklighet. Det blir ibland så att stressen tar över, men vårt mål är att alla elever ska gå stärkta ur utbildningen. En del passar inte som skyddsvakter, men det är mycket få på våra utbildningar, säger Nils Dahlberg.

Gunnar Malmström, chefsinstruktör från Livgardes-

gruppen, tycker att hemvärnet ska gå i täten.

– Vi har tagit ledartröjan och ska behålla den. Först ska vi ha så många anläggningar som möjligt inom hemvärnet. I ett första skede ser jag en i Boden, en på Livgardet, en i Skövde och en på HvSS, säger han.

Han ser ett intresse också från polisen.

NORSK UPPFINNARE

Halvar upphovsman, major Øysten Omholt och två instruktörer och en elev, var med på HvSS för att kvalitets-säkra utbildningen. Han har tidigare arbetat på norska polisen och där hade man tankar på en realtidssimulator för att utbilda poliser.

– Det blev inte så och jag gick över till vårt hemvärn. Där finns mer pengar, säger han.

Omholt var med om att ta fram en prototyp och den tillbringade 5 000 mil på väg mellan utbildningstillfällen. Nu har norska hemvärnet fler realtidssimulatorer. 4 000 norska hemvärns-soldater har utbildats i en sådan simulator. Nu är det svenskar-nas tur.

PER LUNQE

Bataljonschefer ska vässa ledarskap på kurs

När du blivit bataljonschef finns nu en utbildning som ska lyfta dig. På HvSS erbjuds från och med i år en högre kurs med både teori och praktik som specialsyfts för att ge hemvärnets högsta förbandschefer ett ökat mervärde.

■ Högre chefskurs bataljon, HCB, ska ge bataljonscheferna en bra möjlighet att utvecklas som chefer.

Kursen ska både ge individuell utveckling och fungera som ett erfarenhetsutbyte där de som varit med lite längre ska dela med sig av vad de kan och vad de har varit med om.

Tidigare har högre chefsutbildningen för befattningshavare på denna nivå inte funnits inom hemvärnet. Därmed har det inte heller funnits kurser som kan ge bataljonscheferna en bra kompetensutveckling.

– Efter vårt årliga bataljonschefsseminarium förra året dök frågan upp om hur vi skulle kunna erbjuda ett större mervärde för duktiga chefer inom

hemvärnet. Vi på stridsskolan tog till oss den och nu blir det en kurs även för chefer som inte kan klättra mer inom förbanden, säger Torsten Hallstedt, skolchef på HvSS.

INDIREKT LEDARSKAP

Från och med 2009 erbjuder stridsskolan kursen som på lite längre sikt ska säkerställa en bättre chefskader.

De som sätter sig på HvSS skolbänk kommer att få ta del av och delge sina kurskamrater kunskaper om internationell stabstjänst, krishantering, statsvetenskap, säkerhetspolitik och samverkan.

En viktig del i bataljonschefskursen är så kallad indirekt ledarskap, där stridsskolan

hämtar kompetens från Försvarshögskolan.

– Bataljonscheferna ska återkoppla sina inhämtade kunskaper och erfarenheter i första hand vid bataljonschefsseminariet. Till exempel ledningsmetoder och rekryteringsåtgärder är aktuella teman som utvecklas av kursdeltagarna och förs åter vid seminariet.

ÄVEN PRAKTIK

Det paket som HvSS erbjuder eleverna är inte bara skolbänksundervisning utan även deltagande i rikshemvärnschefens inspektioner och HvSS utbildningskontroller, insatsövningar i befattning eller övningsledning. Deltagarna kan välja att delta i utvecklingsverksamhet

där i dag utvecklingen av huvundkompanier är satta i fokus. Vidare kan deltagarna välja att jobba som lärare vid HvSS eller delta i ledningsträningsövning.

– De utvalda bataljonscheferna kommer att få arbeta i projekt och arbetsgrupper. Deras resultat kommer att bidra till och påverka beslutsunderlag både vid stridsskolan och rikshemvärnsavdelningen. Det finns klara synergieffekter, säger Torsten Hallstedt.

Deltagarantalet är begränsat till 16 elever under 2009 då kursen sjösätts och då hälften genomför kursen och resterande del under 2010. När kursen permanentats räknar HvSS med åtta till tolv elever per år.

PER LUNQE

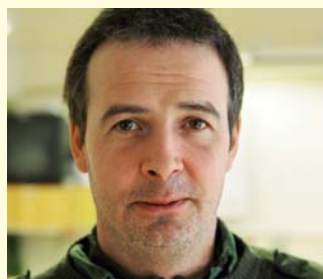
5 RÖSTER OM INSTRUKTÖRSKURSEN

När HvSS utbildar instruktörer läggs grunden till goda lärare runt om i landet. Vi frågade fem elever på instruktörskursen vad de tyckte om upplägget, vad de fick ut av kursen och hur de ska använda sina kunskaper.

Claes Håkansson, Borås hvkompani.

– Upplägget var bra, först teoretiskt och bitarna föll på plats i de praktiska momenten. Jag fick en systematisk bild av allt från hur man lägger upp en utbildning till genomförande. Nu ska jag kunna hålla i utbildnings- och övningspass.

Peter Sundqvist, Bodens insatspluton.

– Det har varit mycket om den teoretiska biten, hur man lägger upp en övning och hur mycket tid förberedelser tar, det har varit bra. Det bästa jag fick ut var det pedagogiska upplägget. När jag kommer hem blir jag en bra instruktör.

Jon Johansson, Filipstad 5121. hvinsatskompani.

– Det mesta har varit bra. Utbildningen har gett mig mycket och lärarna har gjort bra ifrån sig. Jag har inte så mycket erfarenhet av att vara instruktör, och har gissat förr, men nu vet jag mer. Jag ska hålla i momentövningar hemma.

Roger Wiklund, Göteborgs hvkompani.

– Teoridelen var mycket bra med den pedagogiska grunden. Det som var nytt för mig är att du blir utvärderad av gruppen du övningsutbildar.

Förhoppningsvis kommer jag, vilket jag ser fram emot, att bli instruktör för Elfsborgsgruppen.

Andreas Högström, Stockholm Västerorts insatskompani.

– Det har varit ett bra pedagogiskt upplägg. Vi fick veta det viktigaste. Här gällde det att få mer teoretisk erfarenhet som ligger till grund för det praktiska. Jag ser fram emot att utbilda på mitt kompani. Vill helst åka runt i landet.

PER LUNQE

I Halland övar man skarpt

Övar för att bli en fungerande eldenhet.

I början av februari övade delar av insatskompaniet i Halland militär operation i urban terräng – MOUT. Övningen genomfördes från fredag till söndag och var sista övningen med 2008 års tema "Väpnat angrepp".

Soldaterna har övats i att bli en fungerande eldenhet där handgranater, eldhandvapen, pansarskott samt spräng- och tändmedel samverkar i stridsmomenten. Totalt deltog 90 soldater på de två platserna.

FARLIGT DAMM

I Striby-anläggningen på Mästocka skjutfält övade insatsplutonerna från Laholm, Halmstad och Varberg plutonsanfall med skarp ammunition. Uppgiften var att ta husen i byn "striby" som försvarades av en motstånds-grupp. Plutonen organiserades i en understödsgrupp, en inbrytningsgrupp och en fältarbetsgrupp. Under anfallet användes skarpa spräng- och tändmedel för att möjliggöra plutonens inbrytning. Tillämpat kast med chockhandgranat 96 genomfördes för att rensa rummen i "radhuset" samt "villan". Stridsskjutningen var mycket uppskattad av soldaterna som dock var tvungna att bära skyddsmask på grund av allt damm som virvlade runt efter sprängningar och granatexplosioner.

Vid gamla Vattenverket fin-slipade insatsplutonerna från Kungsbacka och Falkenberg plutonsanfall mot byggnad. Sjukvårdstjänst, TOS (Taktiskt Omhändertagande av Stridskadad) integrerades i övning-

arna. Omhändertagandet av en soldat med en skottskada i bröstet och en civilist som skadats av kringflygande splitter simulerades.

NÖJD ÖVERSTE

Chefen för Luftvärnsregementet, Lennart Klevenparr, inspekterade övningarna under helgen. Han tyckte det var glädjande att yrkesofficerare från luftvärnsregementet deltog som instruktörer. Han var mycket nöjd med övningarna och de duktiga insatssoldaterna.

Under helgen genomfördes även en utbildning för samtliga Hallands kompaniledningar i Varberg som leddes av Säksam från Göteborg och regementsstaben

Cheferna fick en grundlig genomgång om lagar och förordningar när det gäller de Nationella skyddsstyrkornas agerande när förbandet stödjer samhället i kris (skogsbrand, översvämningar, eftersök eller andra allvarliga påfrestningar). Deltagarna upplevde dagen som mycket nyttig och glädde sig åt de nyförvärvade kunskaperna runt samverkan.

– Under året har de Nationella Skyddsstyrkorna "lämnat skogen" för att i stället öva i bebyggelse. Insatsplutonerna har nu uppnått god förmåga vad gäller strid i bebyggelse. Nu ska vi fokusera på att vidmakthålla denna förmåga och samtidigt utveckla förmågan inom kompanis ram, sammanfattade Lars Olsson, chef på Hallandsgruppen.

TEXT: HENRIK NITHEEN

FOTO: JAN-ERIK NORDBERG

KÅSA, BESTICK, GUMMISTÖVLAR 90, TÄLTLYKTA, YXA, FÄLTSPADE,

MILITÄRA FORDON SAMT UTRUSTNING

**KÖP VAROR PÅ WWW.SURPLUS.SE
TILL ETT VÄRDE AV MINST 250 KR
OCH DU FÅR 2 HANDVÄRMARE.
(VÄRDA 20 KR/ST.)**

OBS! DU MÅSTE UPPGE TIDNINGEN HEMVÄRNET I SAMBAND MED
BESTÄLLNINGEN. ERBJUDANDET GÄLLER T O M 2009-05-31.
PRISET INKLUDERAR EJ EVENTUELL FRAKTKOSTNAD.

**PRISER HITTAR DU PÅ HEMSIDAN WWW.SURPLUS.SE
ELLER OM DU RINGER TILL OSS!**

**VI KOMMER ATT HA ÖPPET HUS LÖRDAGEN DEN 9 MAJ 2009.
MER INFORMATION HITTAR NI PÅ VÅR HEMSIDA. VÄLKOMNA!**

**VI KOMMER ATT VARA PÅ ELMIA GAME FAIR 2009
(090521 - 090524) VI FINNS I MONTER NR: JF 01:58
MER INFORMATION HITTAR NI PÅ VÅR HEMSIDA. VÄLKOMNA!**

Active Life Equipment

Kvarngatan 10, Slutarp / Falköping
0515 - 330 04, 0515 - 330 05, 0515 - 330 06,
0708 - 51 93 03, Fax: 0515 - 333 90, info@surplus.se
Ring före besök

www.surplus.se

HALSDUK, PARKAS N3B, PÄLSMÖSSA, CYKEL, SKIDOR,

HINKAR, GRÄVSPADE, VÄRMEJACKA 90, VÄRMEBYXA 90, RYGGSÄCKAR, MASKERINGSNÄT, TELEFONVÄXEL, SNÖSKYFFEL, FÖRBANDSVÄSKOR, VATTENDUNKAR, TÄLT, FÄLTFLASKA, FICKLAMPOR, SNÖKEDJA,

*På väg till det oljeraffinaderi de ska skydda
upptäcker svenska och finländska soldater en
vägspärr som bevakas av en grupp civilklädda.*

HETA KÄNSLOR I NORDNORGE

En pluton med danska stridsvagnar står längs vägen och bland träden ser vi pansarbandvagnar och soldater i främmande uniformer. Totalt deltar 7 500 soldater från 14 olika nationer i norska storövningen Cold Response – däribland svenska hemvärnet.

TEXT & FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

■ De första svenskar vi träffar på är två soldater från Västernorrlandsgruppen, Caesar Sierra, som patrullerar längs vägen och bevakar kompaniledningen. De svenska markstridsförbanden består av en insatskompaniledning från Norrbottensgruppen och fyra insatsplutoner. Insatskompaniet är underställt en finsk mekaniserad bataljon som utgångsgrupperar norr om Setermoen i norra Norge.

I kompaniets stabstält förbereds de kommande uppgifterna.

– Vi har ordonnanser ute till plutonerna och till bataljonsledningen. De har fått order om att förbereda framryckningen. Vi ska komma bakom huvudstyrkan, gå upp i terräng och skydda och bevakas sydöstra delen av flygplatsen i Bardufoss, säger kompanichefen Olle Svensson.

Bilkåristen Tanja Andershem är en av dem som kört hit

plutonens fordon. Med uppehåll för nattsömn tog resan från Östersund till Setermoen cirka ett dygn.

– Vid riksgränsen började det snöa och blev sämre före, annars var väglaget rätt bart. Det är bra träning och man är förberedd på att bli trött, säger Tanja Andershem medan hon underhåller kaminen. Signalisten Johan Ahlström kommer in i tältet för en rapport till kompanichefen.

– Det är en möjlighet att få samöva med andra internationella förband. Min uppgift är att fördela ut order, sammanställa och föra noteringar över allt som händer på plutonerna. Det är fin miljö och kul övning, säger han.

Han sitter tillsammans med Jessika Westman som är stabssbiträde i kompaniets sambandsbil.

– Vi är en fullständig kompaniledning och de flesta or- ►

Signalisten Johan Ahlström sköter allt samband med den finska bataljonen på engelska. I bakgrunden stabsbiträdet Jessika Westman.

Nyfikna bybor i Olsborg, som svenskarna ska bevaka. FOTO: MATS ENGFORS

dinarie är på plats. Det är jätteroligt att få öva tillsammans, säger Jessika Westman.

TREVLIGA SVENSKAR

Lapplandsjägarna, Delta Sierra, patrullerar dalgången och ska säkra bataljonens framryckning. På väg till deras grupperingsplats träffar vi på enheter ur den norska sambandsbataljonen. Sergeanten berättar att de är på väg ut med snöskoter för att patrullera på fjället. Än så länge har deras samarbete med svenskarna begränsat sig till att svenskarna vaktar den väg de använder, de har också hunnit utbyta några ord med de "trevliga svenskarna". En bit från vägen står Håkan Lahti post med schäfern Heroz.

– Det är första övningen för både mig och Heroz, Det var mycket jag var orolig för, som bandvagnstransporterna och tältförläggningen, men alla moment har gått

så fantastiskt bra. Det var knappt att jag fick med honom på post i natt, han trivs så bra i tältet, säger husse.

Sjukvårdaren Fredrik Rosengren fyller i en rapporteringsmall för skador. Han har tidigare varit med och byggt upp sjukvårdstältet vid kompanistaben. Nu följer han plutonen.

– Kontrollera fötter, ge choklad och mackor. Det har inte hunnit hända så mycket än, sammanfattar han sitt arbete.

Mikael Wuopio, för närvarande signalist, rapporterar till staben. Förbandsnamnen är på engelska men meddelandet på svenska.

– Det var en civilist som var lite väl frågvis, vi var tvungna att omhänderta honom i 45 minuter. Vi bad honom lägga sig ner och kroppsvisiterade honom, men annars var han lugn. Vi tror att det kan vara en avhoppad soldat från Nordland, säger han och syftar på den grupp som agerar motståndare.

Längre fram längs vägen stöter vi på en patrull med hund från Västerbottensgruppen.

– Vi ser så det inte finns några in eller utgående spår från vägen, eller sabotageförband, säger gruppchefen Johan Hedman.

Fältjägarna, Bravo Sierra, fick frontansvar innan resten av bataljonen påbörjade sin framryckning. Olof Hedqvist står vid en fordonskontrollplats med ett rött avspärrningsband, som tidigare markerade fronten. Även om de haft lite att göra så berättar han att deras bevakningshund indikerat att det funnit personer på andra sidan fronten.

– Hunden gjorde en hörmarkering, och sedan skall. Det berättade vi för den norska spaningsplutonen med stridsfordon 90 som åkte förbi. De åkte fram till svackan där framme och gjorde tvärhalt och skickade ut folk, sedan blev de kvar där under natten. Vi undrar vad som uppehåller en stridsfordon 90-pluton, och här står vi, säger han lite skämtsamt.

Allt pekar på att motståndarna planerade ett bakhåll, men att hunden lyckades upptäcka dem. Efter det har det rullat förbi pansarbandvagnar som rycker fram mot flygplatsen.

På andra sidan älven grupperade västernorrlandsplutonen, Alfa Sierra. Deras order var att stoppa all fientlig framryckning längs den väg den franska bataljonen skulle utgå från vid deras omfattning genom

terrängen. Hela den franska bataljonen med ett 50-tal fordon och 20 snöskotrar har passerat dem. Annars har det varit lugnt.

– För lugnt, vi vill ha mer att göra. Men vi har precis börjat så man ska inte vara för kaxig än, det är ju bara det första av fyra dygn. Jag vill ha bra övningar med fredsbevarande moment, frågar du de andra så vill de säkert skjuta, säger plutonschefen Peter Glud.

INFRYSTA ORDER

Plutonen har återkallats till kompanistaben för att vara beredda när framryckningsordern kommer. Dennis Lindholm från Ljungby har varit med i hemvärnet i fem år. Trots att han kommer från sydligare breddgrader fick han chansen att vara med när det uppkom en vakans.

– Det är en upplevelse och ett väder som vi inte har hemma. Det blir vad man gör det till, säger Dennis som berättar att han läst på lite om vintertjänst.

Något som säkert kommer behövas. Bandvagnsföraren Anna Sundström passar på att tanka under uppehållet.

– Bandvagnarna har skött sig bra, vi har inte varit så mycket i terrängen men de är väldigt terränggående så det går bra även i Norge där det är lite brantare.

Någon order om framryckning kommer inte. På grund av trafikchaos och lavinfara blir övningsmomenten frysta under natten.

När vi träffar på västernorrlandsplutonen morgonen efteråt har en grupp ur de olika plutonerna bytt plats med en finsk grupp. När finländarna dyker upp visar plutonschefen Peter Glad på kartan vilka nya order de fått. Uppgiften att bevaka flygplatsen har utgått, i stället ska de ta och bevaka ett oljeraffinaderi i Sørreisa.

– Vad ska vi göra när vi hamnar i strid, urlasta eller köra igenom? frågar den finska gruppchefen på engelska.

Han är van vid pansarterrängbilen Sisu som inte har samma terränegenskaper, men bättre skydd.

– Bandvagnen är gjord av plast. När du hamnar i problem så är det bara att köra av vägen, det är inga problem, svarar Peter Glud.

En av hans grupper från västernorrland har underställt den finska Alpha-plutonen, grupperade några kilometer längre fram.

– Vi har bekantat oss med personalen

Plutonschefen Peter Glud informerar de finländska soldater som ska ingå i hans pluton om deras uppgifter.

En patrull med hund från Västerbottensgruppen ser till att inga sabotageförband förstör bataljonens framryckningsväg.

Gruppchefen Mattias Nyqvist får instruktioner av den finländska kollegan om hur man använder radion Lv141.

INTERNATIONELL STORÖVNING

Cold Response äger rum i Nordnorge, på land från Setermoen till Nordkjosbotn i Troms fylke. I övningen samverkar flyg, marin och landstridskrafter. Bakgrunden är att delar av landet Midland där man hittat olja ockuperats av grannlandet Northland. En internationell styrka med FN-mandat, där svenskarna ingår, ska trycka ut Northlands militära styrkor och återställa ordningen i Midland.

Totalt deltar cirka 7 500 soldater, varav cirka 700 stycken från specialstyrkor, från 14 olika nationer. Från Sverige deltar cirka 300 personer och markstridsförbanden består av drygt 160 hemvärnssoldater samt ett 40-tal stabsmedlemmar och förbandsinstruktörer från I 19. Hemvärnssoldaterna kommer från Lapplandsjägargruppen, Västerbottensgruppen, Västernorrlandsgruppen och Fältjägargruppen, medan insatskompaniledningen kommer från Norrbottensgruppen.

och fått utbildning på vagnarna, rutiner vid urlastning, hur man grupperar runt vagnen och säkerhetsbestämmelser. Jag har aldrig jobbat med utläningar men det ska nog gå bra, vi har blivit väl omhändertagna, säger gruppchefen Mattias Nyqvist.

En av hemvärnssoldaterna, Carolus Löfroos Jonsson, sitter och rengör sitt vapen. Han har både svenskt och finskt medborgarskap och har gjort sin militärtjänst i Finland. Även om han inte pratar finska flytande så förstår han en del och han känner igen den mesta av utrustningen. På frågan varför han är med i det svenska hemvärdet i Norge svarar han.

– Varför inte, hemvärdet är en kul hobby när man bor utomlands. Jag har aldrig sett fjordarna och fjällen och det är kul att få vara med finländarna och känna sig som hemma, säger han lite motsägelsefullt.

Just nu har de en timmes marschbered-

skap vilket innebär en del dötid. Men det är de beredda på vid en så stor övning. För som en av dem säger, att låta Navy Seals vänta på fjället för att drilla svenska hemvärnssoldater är kanske inte så realistiskt.

Mattias Nyqvist får instruktioner om hur man använder den finska radioapparaten av en av de svensktalande finländarna. Efter lunch kommer äntligen det efterlängtda beskedet. Marsberedskapen är 15 minuter och alla börjar febrilt plocka ihop sina tält och sin utrustning.

MÖRKRET FALLER

Det blir trångt i Sisun när den svenska gruppen och plutonens ledning ska trycka in sig. Efter två skakiga timmar gör plutonen halt. Vid en avspärrad väg som leder in till raffinaderiet står några civilister med knivar i bältena. Soldaterna får order om att urlasta och nu börjar ett febrilt för-

handlande. Efter ett tag ger plutonschefen order om att backa, vad som hänt är oklart, men i stället börjar grupperna genomsöka de yttre områdena. När vi lämnar den finländska plutonen har de svenska plutoner grupperat i en yttre ring och mörkret har fallit.

I morgon kommer det svenska kompaniet att få en betydligt svårare uppgift, då de bland annat ska säkra och bevaka bron i Olsborg och bevaka lugnet bland de oroliga invånarna i byn. Figuranterna som utgörs av soldater från pansarbataljonen i Setermoen ska pröva svenskarnas tålamod och lugn, något som svenskarna senare fick beröm för. Den enda svenska skottlossningen under övningen kommer från en kulspruta som varningsskjuter. Figuranterna har blivit lite väl våldsamma på lördagskvällen, men efter det lägrar sig det norrländska lugnet. □

Hundtjänst när HvSS utbildar gruppchefer

Trycket är stort på Hemvärnets stridsskola och dess befattningsutbildning.

Till årets första gruppchefskurs sökte 60 hemvärnssoldater.

De som antogs fick tio dagars duvning i såväl teori som praktik i terrängen.

TEXT & FOTO: PER LUNQE

■ De 19 eleverna på HvSS gruppchefskurs går under en vecka genom allt från trupp-föring till grupps strid och hur man bäst använder ett hundekipage vid patrull.

Det är den femte dagen på den tio dagar långa gruppchefskursen och Sven-Erik Iggström med erfarenhet av hundtjänst sedan början av 70-talet sätter scenen för eleverna.

– Nu ska vi ut och patrullera på den här vägen, vi har hundföraren med oss. Vi går plog. Hundföraren går längst fram, säger han.

– Om det händer något skickar gruppchefen tillbaka hundekipaget.

Han sätter ner en pinne i snön.

– Här är gruppens ÅSA, säger han och syftar på gruppens återsamlingsplats.

– Om inget händer gör vi korridor tillbaka. Indela omgång ett och två. Så laddar vi och är stridsberedda.

GRUPPCHEFEN ÄR RYGGRADEN

Nu är det den för tillfället utsedde gruppchefen som ger order till sin grupp. Han kommenderar hundförare med hund framåt och ekipagets uppgift är att markera fientlig närvaro vid någon sida av vägen. Gruppens omgångar och soldaterna vet sina uppgifter, att hålla uppsikt och vid hundförarens tecken gå ner i skjutställning.

Sven-Erik Iggström ser till att gruppchefen går straxt bakom hundekipaget med instruktören Björn Malmeström. Gruppen går på kolonn i de två omgångarna. Soldaterna håller ögonkontakt framåt och bakåt.

Patrulltjänst är en viktig uppgift för hemvärnsgruppen. Skulle uppdraget mynna ut i eldstrid så drar sig hundekipaget tillbaka.

Som Sven-Erik Iggström säger:

– Gruppchefen är ryggraden i hemväret.

Och det kan tilläggas att visserligen är plutonen den stridande enheten, men själva atomen, den bärande byggstenen i plutonen är gruppen – som ska klara av att sköta sitt uppdrag autonomt i tre dygn.

Man kan också tillägga att om gruppchefen är ryggraden så är hundekipaget hans bästa vän för att spåra fienden. Detta gäller särskilt vid nedsatta siktförhållanden som mörker. Och hunden är lika mycket en gruppmedlem som de övriga, låt vara att den står längst ner i flocken, och oavsett detta är lika mycket omtyckt för det.

TYST SAMORDNING

En ny elev på kursen får ta över ansvaret som gruppchef och han ger order.

Björn Malmeström bryter momentet:

– Jaha. Hur går det här då? Har du gett en komplett order?

Christoffer Forsbäck och Erik Jansson (t h):
Två elever med olika bakgrund som båda gillar kursen.

Gruppchefen ger den kompletta ordern och patrulleringen fortsätter. Eleverna uppträder tyst och samordnat. Tecknen sitter i ryggmärgen.

Dags för ny genomgång.

– Vi säger att det här är lite ödeterräng. Vad har vi för spårriktning? Gå ut så här ...

Malmeström ritar med en pinne i den för årstiden ovanliga snöbetäckningen av marken.

– Hundföraren går i spåret. Då är ni säkra. Du litar på hunden. Ni måste ge hundföraren rätt målbild. Ekipaget lyfter gruppen, säger han.

För Christoffer Forsbäck kommer gruppchefskursen som en välkommen hjälp att stiga i graderna. Han är plutonchef i Sörmland, 431. bataljonen och att hundtjänst är ett moment i utbildningen passar honom bra:

– Jag är uppväxt med hundar, säger han.

Några nyheter dyker inte upp men nyttan med kursen är klar.

– Nu kommer jag att stiga i graderna. Det här är den formella vägen och den måste man ju gå.

Erik Jansson från Österåker är nöjd med gruppchefskursen:

– Det är riktigt bra. Här får jag lära mig hur en gruppchef fungerar i hemväret, säger han.

Erik Jansson muckade 1999 från MekB18 och nu får han lära sig de termer som används när grupp och gruppchef löser uppgifter i hemväret.

Björn Malmeström har varit instruktör på flera gruppchefskurser förr. Han menar att det kan vara några elever som inte håller måttet. Men vid denna kurs för gruppchefer var det ingen elev som låg under nivån för godkänt.

Hundekipaget har markerat oidentifierad närvaro, möjlig fiende, vid sidan av patrullvägen. Gruppen förbereder sig för eldstrid.

– Alla klarade sig bra och hade mognaden att stötta varandra. En egenskap som är värdefull inte bara under själva kursen utan även när de kommer hem och ska basera för en grupp, säger Malmeström.

DET BLIR GRUPPDYNAMIK

Kursen pågick under tio dagar med kvällstjänst under två dagar och tjänst under två nätter. Vad är fördelen med att dra ihop eleverna till HvSS jämfört med att eleverna utbildas av sina utbildningsgrupper?

– Här skapas under nästan två veckor en fin gruppdynamik. Och det blir bättre användning av tiden än om eleverna bara skulle utbildas på veckoslut, säger Malmeström.

Eleverna tränade flera moment. Kursen började med stridsteknik, fortsatte med taktik, ta terräng, hundtjänst, ordergivning, ytövervakning, försvar av objekt och slutade välförtjänt med middag.

Trycket har varit stort på gruppchefsutbildning. Förra året ställdes en av två kursen för gruppchefer in på HvSS. 60 sökte gruppchefs kursen, 24 blev antagna och fem kunde av olika anledningar inte komma till HvSS. □

Läraren Björn Malmeström ger Ceke instruktion om spårning. Eleven Erik Jansson som vid detta moment är gruppchef lär sig hundekipagets möjligheter.

Sekunderna innan eldöverfallet.

Framtidens soldater

När värnpliktskullarna inte räcker till krävs nya grepp för att klara rekryteringen. I början av året fick 12 ungdomar rätten att kalla sig hemvärnssoldater.

TEXT & FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

Den skadade bärs så fort som möjligt bort från striden.

■ Skånska gruppen är en av de tre utbildningsgrupper som har fått i uppdrag att genomföra försök med ungdomsutbildning i strid. Utbildningen i Skåne har varit uppdelad på flera veckor och när vi besöker dem återstår några dagar av den fjärde och sista veckan. För att komma in i militärlivet igen så inleddes veckan med ett tältdygn. Därefter har de fått sova inomhus av säkerhetsskäl. Eftersom de ofta håller på till sent på kvällarna och dessutom övar med skarp ammunition så är nattvilan viktig.

På övningsområdet Önnarp på en höjd utanför Ängelholm är vintern påtaglig. Antalet minusgrader har passerat tvåsiffrigt och kylan blir ännu mer påträngande på grund av vinden och snön.

– Jag tycker allt fungerat kanonbra, Önnarp är ett jättebra övningsområde och

vi kan öva med både lös och skarp ammunition, säger kurschefen Jan-Åke Andersson som är pensionerad yrkesofficer och bataljonsinstruktör i hemvärnet.

– Det har gått betydligt bättre än jag trodde, förkunskaperna var högre än förväntat och det är mycket positiva pågar.

Några pigor finns nämligen inte, de tjejer som anmälde intresse fortsatte inte av olika skäl.

– Jag tycker det är jättesynd, jag tror att många av tjejerna ville mönstra för att göra värnplikten i stället, säger Jan-Åke Andersson.

Av de 30 stycken som föranmälde sig gick 17 vidare, av dem återstår 12. En klarade inte av utbildningen, en annan fick inte ledigt från arbetet och ytterligare en blev inkallad för att göra värnplikten. Dessutom klarade två stycken inte registerkontrollen. Alla hade dock gemensamt att de hade lång erfarenhet av Försvarsmaktens ungdomsutbildningar.

BRA OCH HÅRT

Dagen innan har soldaterna övat framryckning och genomsök av skyddsobjekt. Medan resten av plutonen gör sig färdiga för ett eldöverfall passar jag på att prata med André Olsson, 20 år, och Christer Bengtsson, 19 år, som båda kommer från Helsingborg.

André Olsson har varit med i Försvarsutbildarna sedan han var 15 år.

– Jag fick inte göra lumpen och när ett befäl berättade om den här möjligheten så tvekade jag inte. Man kan äntligen gå vidare och bli hemvärnssoldat. Jag stormtrivs, det ska vara lite hårt. Det är goda och kunniga befäl, fortsätter han.

– Det är riktigt roligt och mycket nytt för mig. Alla befäl vi haft är riktigt bra, fyller Christer Bengtsson i.

Det enda kritik de kan komma på är att någon utrustning inte fungerat, men den har ersatts rätt snabbt.

Vad tycker ni om att man delat upp utbildningen på fyra veckor?

– Det hade varit bättre om man har hela utbildningen under sommaren, säger Christer Bengtsson.

– Fördelen är att man fått uppleva alla årstider med värme, regn och kyla, säger André Olsson.

Utbildningen började med två veckor på sommaren för att följas av ytterligare en vecka i höstas.

En lyspatron tänds över fienden samtidigt som eldgivningen börjar.

– Vi insåg rätt tidigt att utbildningen tar för lång tid, utspridd på åtta månader i stället för en sommar, säger Jan-Åke Andersson, som dock annars är mycket positiv till utbildningen.

– Jag tror på den här modellen, det går förhållandevis snabbt. Jag tror det är bättre än tremånadersutbildningen för de som har erfarenhet när de kommer in.

Efter eldöverfallet drar sig plutonen tillbaka och gör en metkrok för att upptäcka eventuella förföljare. En ny eldstrid uppstår när de upptäcker fiender. När en av soldaterna skadas blir det till att snabbt stoppa blodflödet och bära honom i säkerhet. Viktigast är att komma bort från faran så fort som möjligt.

På utvärderingen tycker en av soldaterna att de hade lågt tempo på tillbakaryckningen. Med hänsyn till det hala underlaget och snön är det dock bra att skynda långsamt.

– Vi måste tänka som ett kollektiv, alla kan inte hänga med mig i tempo, skämtar instruktören Lennart Wenner som varit pensionär i ett antal år.

Kommentaren möts av skratt.

LJUS I MÖRKRET

På kvällen ska plutonen göra sin första mörkerskjutning med hjälp av lyspistol. Mellan skjutningarna ringer de in till flygplatsen i närheten för att inte förvilla flygplan på väg att landa. I den vackra stjärnklara natten blir kontrasterna mellan de dalande lyspatronerna och mörkret än mer påtagligt.

Lennart Wenner ser till att lyspistolerna avfyras med rätt mellanrum, han är nöjd med den nivå soldaterna uppnått.

– Jag tycker utbildningen verkar vettig men man kan inte ta in folk från gatan. De här har skjutit tidigare och kan säkerhetsreglerna, de har även haft utbildning i sjukvård och samband som man kan ha nytta av.

Morgonen efter är det grupps strid från stridsställning med skarp ammunition. Det är lite si och så med de låga ställningarna men efter det första försöket flyter det på. Målen nere på fältet bekämpas efterhand de upptäcks.

INGET FUMMEL

Efter lunch och lite upptining blir det en mer utmanande övning, omgångsvis framryckning med skarp ammunition. Här gäller det att inte fumla med vapnet eller glömma säkringen. Soldaterna ser till att den understödjande eldgivningen aldrig upphör mellan framryckningarna. Medan magasinerna laddas med nya patroner byter en av soldaterna tändstift, de har blivit förvånansvärt bekväma med vapnet under utbildningens fyra veckor. Men så har de också fokuserat på personliga färdigheter.

– Alla som är kvar kan placeras i en insatspluton, men det finns saker de måste lära sig i förbandet. De kan sitt eldhandvapen och kommer ut som en duktig soldat. Det jag är mest nöjd med är den säkra vapenhanteringen, säger Jan-Åke Andersson.

När jag lämnar plutonen kör de blixtlås, även det med skarp ammunition. Då är säker vapenhantering ett måste. □

Kurschefen Jan-Åke Andersson, i basker, ser till att allt går säkert till under den skarpa skjutövningen.

Plutonchefen Anders Ericsson spanar från observationsplatsen. I kikaren har han också lämpliga kandidater till 57 befattningar som ska besättas i underrättelsekompaniet. Rekryteringen går under våren in i en högre växel.

FOTO: OLOF SJÖDIN

På spaning efter spanare

Rekrytering till hemvärnets åtta underrättelsekompanier är inne i en intensiv fas. Tidningen besökte det hvundkompani som sätts upp i Jämtland. Här ska inte bara soldater utan även materiel fyllas på innan kompaniet är operativt.

■ Väl kamouflerade under vitt nät ligger två spanare i 36. hvundkompaniets, första pluton och registrerar vad som rör sig på vägen 50 meter bort. Plutonen övar och kompaniet är under uppbyggnad med stöd av utbildningsgruppen i Jämtland och Östersund, Fältjägargruppen.

Jag besöker kompaniet för att få en bild av hur rekryteringen till underrättelsekompanier går. Dessa förband startades upp som försök 2006. I år faller bilan eller så blir det tummen upp. Beslut om antalet permanenta hvundkompanier tas i höst.

HvSS ger i en rapport hösten 2008 en lägesrapport. Då är förbandsuppfyllnaden i Sveriges åtta hvundkompanier strax över 40 procent. I Östersund är andelen besatta befattningar lägre, ungefär 30 procent.

Anders Ericsson är chef för första pluton och han ser den omedelbara uppgiften för kompaniet, att sätta fart på rekryteringen under våren. Vakanser ska fyllas och det är framför allt 60 timmars soldater. Nu måste kompaniet kraftsamla på denna kategori. Totalt ska 57 befattningar tillsättas i grupperna.

Anders Ericsson ger ett intryck av att ha koll på läget. Steg 1 är klart med kompaniets inriktning och huvuddelen av chefsbefattningarna besatta. Nu ska spanings-soldaterna in. De får gott sällskap för soldatmaterialet som finns är av prima klass.

– Vi har rekryterat jägarsoldater som gjort grundutbildning på K 4 och I 5. Cheferna har ett förflutet som yrkesofficerare, säger Anders Ericsson.

CHEFENS ÖGON OCH ÖRON

Kompaniet ska leverera underrättelser från ett område i storlek halva Jämtland.

Rekryteringen genomförs med den klassiska mun-till-öra-metoden.

– Någon gruppchef känner en tjej i Åre som skulle passa perfekt i hans grupp, ska du inte skriva på, vi har kul och spännande uppgifter, säger Anders Ericsson.

Hans Andersson är bataljonshandläggare på Fältjägargruppen. Han betonar kompisandan.

– Vi har en framgångsfaktor genom att förbandet är ett kompisgäng. Soldaterna ska komma med för att få en tillhörighet, säger han.

ATTRAKTIV MILJÖ

För rekryteringen till kompaniet ska en broschyr sändas ut och efter detta följer telefonsamtal till mottagarna.

Men rekryteringen stannar inte här. De som rekryteras ska erbjudas något attraktivt. De ska komma till en tilltalande miljö med meningsfulla uppgifter.

För att gå in i slutspurt 2009 gäller följande:

– När vi rekryterar måste det komma något mer, en grupptillhörighet och ytterst är det chefen som skapar den. Och

den viktigaste befattningen är gruppchefen för även om vi uppträder i pluton så är grupperna spridda på till exempel observationsplats, säger Hans Andersson.

NÖJE OCH ALLVAR

Mikael Ferm är kompaniets chef. Han är grundutbildad på I 22 och har varit yrkesofficer vid I 5. Han är övertygad om att kompaniet kommer att vara operativt 1 januari nästa år.

– Vi startar från scratch. I dag måste vi låna all utrustning för våra övningar. Vi vill erbjuda soldater och befäl ett smörgåsbord, blandad kompott av nöje och allvar. Därför har vi i sommar en fjällmarsch och överlevnadsvecka, och det blir två funktionsövningar och en KFÖ, säger han.

Kompaniet förfogar över en flygtropp. Dock saknas adekvat utrustning. På önskelistan här står framför allt utrustning för TBOS – ta bild och sänd. Kompaniet är utlovad materielleverans 2009.

– Jag var ställföreträdande chef för en bataljon under Strong Resolve i Polen 2002. Då plockade vi ihop bataljonen med värnpliktiga från I 5, P 18 och Livgardet. Det fungerade bra, men krävde månader av sammanhållen utbildning och övning innan vi åkte ner till Polen. Skulle vi ta soldater från hela Norrland får vi problem med övningar. Avstånden är för stora, säger han.

Mikael Ferm vill dock gärna samöva.

– Ett tätare samarbete skulle kunna fungera där vi till exempel kan bjuda in hela enheter, grupp eller pluton, till övningar för att utveckla hvundkonceptet och dra nytta av varandras kunskaper och erfarenheter, säger han.

TEXT: PER LUNGE

Specialist på kriser

38 år, vältränad och snaggad. Det är lätt att ta Thomas Riddervik för ett vanligt befäl i hemvärnet, om man inte ser prästkragen som skymtar under vapenrocken.

■ Befattningen bataljonspastor finns sedan förra året även i hemvärnet. Thomas Riddervik är bataljonspastor i Attundaland i Stockholm. Till vardags arbetar han som sjukhuspräst i Svenska kyrkan.

– Jag har varit bataljonspastor i några år under annan beteckning. Jag har utformat min egen befattning lite grann och letat i gamla befattningsbeskrivningar.

Varför gick du med i hemvärnet?

– För att jag gillar att köra båt. Jag var med i det marina hemvärnet så länge vi hade 200-båtarna. Jag ringde bataljonschefen och frågade om jag kunde få bli bataljonspastor när de bildade Attundaland bataljon. Jag tyckte de behövde en.

– Jag tycker det är viktigt att vara med i hemvärnet och att människor engagerar sig i Försvarsmakten. Jag har alltid trivts och tyckt det varit roligt.

Han har gjort 18 månaders militärtjänst i Marinen och tjänstgjort på en vedettbåt.

– Det är häftigt att vara på en båt ett helt år, man ser alla skiftningar i årstiderna.

Vad kan en bataljonspastor bidra med?

– Framförallt krisstöd. I praktiken är jag mycket med personalbefälet och sköter personalsidan. Jag har hållit en del kurser i krisstöd för bataljonen men även för Försvarsutbildarna. Jag brukar betona att chefen alltid har ansvaret för krisstödet, bataljonspastorn är en resurs för att hjälpa cheferna.

Vad är viktigast att tänka på vid krisstöd?

– Vara lugn och lyssna mer än man pratar.

Thomas Riddervik har skrivit och reviderat en psykosocial krisplan för bataljonen. Under prästutbildning fick han utbildning i krisstöd men det finns enligt honom ett behov av utbildning i folkrätt för bataljonspastorerna. I djupaste fred handlar hans arbete mycket om samtalsmetodik och kamratstödssamtal. I personalreglementet finns det en kortfattat men bra text om just kamratstöd.

– Det händer inte mycket i en hemvärnsbataljon i fred. Det är mycket på in-

formella nivåer, någon glider upp och pratar på väg från kokvagnen.

De som gjort utlandstjänstgöring kan behöva extra stöd när de återkommer?

– Det är Försvarsmaktens ansvar att ge det stöd som behövs, det är jätteviktigt. Då blir det allvar på ett annat sätt.

Kan du hålla gudstjänst under övningarna?

– I teorin, men jag har inte haft det än. Det är givetvis frivilligt att delta. Under en helgövning har man lite annat att syssla med, det är mycket som ska in på de timmarna.

Varför blev du präst?

– Jag blev engagerad i kyrkan när jag konfirmerade mig, sedan funderade jag under gymnasiet och värnplikten. Började läsa teologi på distans innan jag muckade.

Andra möjliga karriäralternativ var officer eller att läsa naturvetenskap, men det blev den femåriga prästutbildningen i stället.

– Jag kan väldigt mycket om saker som det inte går veta mycket om, säger han med både skämt och allvar i rösten.

Enligt honom väcker det inga större reaktioner att en präst är med på övningarna.

– Nästan 70 procent av alla svenskar är med i Svenska kyrkan och har någon slags relation till den. Svenska kyrkan är förvisso en religiös organisation men har en lång tradition av respekt för att människor tror olika.

Svenskar beskrivs ofta som sekulariserade?

– Sekulariserad betyder inte avkristnade utan religiös förändring. Den generation jag tillhör har ett rätt öppet och nyfiskt förhållande till religion i allmänhet. Mina föräldrar och deras generation har ett mer kluvet förhållande eftersom religionen var kopplad till makt och myndigheter.

Hur skulle du beskriva din egen tro?

– Jag tror på Gud i allmänhet och hejar på Jesus i synnerhet. Jag skulle kunna svara med ett adjektiv, min tro är varm. Jag hittade den under konfirmationen och den är en väl integrerad del av mitt liv.

Thomas Riddervik är bataljonspastor i Attundaland i Stockholm.

FAVORITBUDORD:

Du ska älska gud över allt och din nästa som dig själv.

FAVORITCITAT:

Var dag har nog av sin egen plåga.

FAKTA KAMRATSTÖD

Lyssna på den drabbade och hjälpa denne att:

- Acceptera känslor och symptom.
- Acceptera verkligheten som den blivit.
- Identifiera fungerande sidor och resurser hos sig själv.
- Inte klandra sig själv eller andra.
- Acceptera stöd och hjälp.
- Så småningom återgå till sina uppgifter.

Hur är det att jobba som sjukhuspräst?

– Det är klart att det är svåra saker. Den största gruppen patienter på mitt sjukhus tillhör psykiatri. Men det är fler som blir friska än man tror.

Vad är det bästa med att vara präst?

– Alla spännande människor som öppnar sina innersta rum för en främling, det är häftigt och ganska ofattbart. Det finns ett enormt förtroende för präster.

TEXT & FOTO:

THERESE ÅKERSTEDT

Sjukvårdsdrama på Södertörn

Funktionsövning på Vaddö i bitsk nordan höjer kompetensen hos hemvärnsbataljonerna i Roslagen och på Södertörn.

■ Denna lördag har dagen börjat bra för Sara Bandeby. I dag ska hon med bitande nordlig vind från havet få utlopp för sina dramatiska förmågor på Vaddö. Sara Bandeby är skademarkör och tillhör Södertörnsgruppens ungdomsavdelning. För att en övning med sjukvård på schemat ska bli bra så måste skademarkörerna agera med inlevelse.

Det röda blodsurrogatet är bara början. Skademarkören ska spela sitt intåg till sjukvårdsgruppens tält i terrängen på ett så övertygande sätt att sjukvårdarna tvingas inventera sina kunskaper. Entrén på scenen ska följas av upptrappning, fördjupning, och så ett klimax där skademarkören plötsligt ser ut att vara på väg bort från det här livet. Sjukvårdarna ska kort och gott ställas på prov. I dag övning – i morgon skarpt läge.

2009 ÄR KOMPETENSÅRET

Vaddö skjutfält är platsen för Södertörnsgruppens funktionsövning. Med är de bataljoner som gruppen stödjer: Roslagens och Södertörns hemvärnsbataljoner. Som övningsledaren, och utbildningschefen på Södertörnsgruppen, Jonny Nilsson säger:

– Det här året har vi döpt till kompetensår. Alla befattningar och funktioner ska få en högre kompetensnivå där den enskilde soldaten känner att han eller hon utvecklas.

Vinden är inte nådig från havet när Sara och hennes kompis Madelene Hullegard, röda korsare, tar sig fram i skogen mot sjukvårdsgruppens halvresta tält. Gruppen saknar oxygentuber och radiomasten lämnar en hel del att önska, men gruppen reagerar på skademarkörernas stapplande entré.

HON HETER SARA

Sjukvårdarna Harry Liljegren och Bengt Strandgren tar hand om Sara. De pratar

Sara Bandeby har ont och är på väg bort från det jordiska hemvärnslivet. Sjukvårdarna Harry Liljegren (tv) och Bengt Strandgren försöker rädda henne.

med henne för att få en uppfattning om hennes tillstånd. Det står snart klart att hon är i behov av vård. Hon får smärtstillande och syrgas. Sjukvårdarna upptäcker att hon har en underarmsfraktur som de fixerar.

Gruppchefen Therese Flodqvist kollar med sina sjukvårdare hur läget är.

– Hon heter Sara. Efternamn oklart. Vi har gett henne morfin och oxygen. Kall om händer och fingrar. Hon har en trolig underarmsfraktur som vi fixerat, säger Harry Liljegren.

Han återgår till Sara och här visar han sig ha en förmåga till empati som är lämplig när sjukvårdare ska behandla en patient.

– Sara, fryser du? Har du fått mat och dryck?

Hon svarar inte. Gråter mest.

– Jag märker på dig att morfinet verkat.

ONÖDIG FRÅGA

Här måste Sara i sin roll som skademarkör använda sina dramatiska talanger så att hon förändrar sin attityd i takt med att morfinet skulle ha verkat. Harry Liljegren fortsätter:

– Har du skrubbat dig?

En onödig fråga eftersom Sara har gott om markerade blesstyrer men hans omtanke gör Sara lugn.

Therese Flodqvist skriver journal och övningen rullar vidare. Det är på Vaddö förutom sjukvård; hundtjänst, skarpskjutning, skyddsvaktsutbildning och förplägnad.

Alla funktionsutbildningar rullar samtidigt. Skyddsvakter lär sig närstridens grunder under ledning av Peter Rönnlund från Livgardet. Han ger praktisk handledning om hur en skyddsvakt tar hand om personer som behöver tas om hand och detta utan Ak 4. Det blir uppmjukning med och utan batong för att accelerera. Eleverna är med på noterna.

KOKET RÄKNAR IN

Andra skyddsvakter tränar snabbskytte mot mål uppställda vid randen av branten mot havet och här är det mycket prat som en av eleverna säger men 7.62-kulorna letar sig ändå fram mot målen, helfigurerna.

Denna helg övas också delar av bägge bataljonerna i stabs- och sambandstjänst på Berga. Där genomförs även snabbskytte och skyddsvakttjänst för Södertörnsbataljonen. På Berga deltar 170 soldater.

– Det blir lite av blixtlås på det sättet att vi tar delar ur både Södertörns och Roslagsbataljonerna och saxar och delar dem och övar dem tillsammans. Det blir effektivare så och vi säkerställer att kompetensnivån i alla befattningar är lika på samtliga förband, säger Jonny Nilsson.

På Vaddö räknar koket med 165 åtande och så många är engagerade i denna utbildning. Under det kommande året blir det såväl KFÖ-vecka för Södertörnsbataljonen som en slags mini-KFÖ för Roslagsbataljonen.

Under näst år kommer utbildningen att fokusera på uppgifter i marin miljö.

TEXT & FOTO:
PER LUNQE

Emma och Alice tar emot mamma.

Catherine är en duktig skytt med sin Ak 4B.

Dubbelt upp för Catherine

Ensamstående mor med tvillingar? Inget hinder för en hemvärnssoldat.

■ Hagfors är en bruksort i Värmland som helt uppstod runt ett järnverk för 100 år sedan. Folk från Hagfors har ofta ett rättframt sätt. De säger precis det de avser och lindar inte in vare sig ord eller handling i några krusiduller. Jargongen präglas därtill av en viss slagfärdighet.

Catherine Sonesson är ursprungligen från Hagfors och arbetar på Frödingskolan i Karlstad, på samma plats som min hustru.

Vid något tillfälle 2004 hade några av arbetskamraterna samlats i vårt hem för lite vin och prat. Jag kom hem men höll mig i bakgrunden.

Catherine råkade nämna för

mig att hon varit bevakningslotta. Aha, har alltså tre månaders grundutbildning. Hon rekryterades till hemvärnet illa kvickt.

2004 var hon på introutbildning i Horssjön. Vid den är tiden vägrade Catherine 126 kilo och drabbades omgående av svårt skoskav. På den regniga morgonen före skjutövningen fick hon inte på kängorna.

– Detta begrep jag, sa kapten Dahlman. Han trodde nog att hon skulle ge upp. Vid uppställningen hade hon gymnastikskor på sig.

– Du kommer att bli sjöblöt om fötterna, det är lerigt på skjutfältet.

– Ja' ä' redan sjöblöt.

Dessutom sköt hon bättre än de flesta. Hon hamnade i min pluton.

Catherine märkte att hon hade svårt att hänga med, och bestämde sig att göra något drastiskt. Hon genomgick en gastrisk bypassoperation och rasade från 126 till 69 kilo. Hon ringde mig:

– Jag kan ta två steg innan uniformen rör sig, jag måste få en ny.

Detta ordnades. Senare blev Catherine gravid. Vid andra besöket på ultraljud sa läkaren:

– Det ser ut att vara en till.

– Va, var var den förra gången jag var här då? Och förresten har jag för liten bil.

Detta brydde sig inte Emma och Alice, som tvillingarna döptes till, alls om. Catherines karriär

som hemvärnssoldat var tvungen att ta ett uppehåll. Det har varit en intensiv tid såklart, men nu i våras skulle hon komma med på vår KFÖ. Lätt desperat ringde hon och meddelade att hon blivit sjuk och var tvungen utebli. Men i höstas började hon igen, till glädje för resten av hennes grupp som har saknat den rappkäftade Hagforstösen. Barnpassning ordnades av plutonchefens hustru och tolvåriga dotter. Tvillingar är alltså inget hinder för övningsnärvaro för en ensamstående mor. Det kan ni ju ta till er alla som måste måla staketet eller laga taket varje gång det är övning!

TEXT & BILD:

LARS-ERIC SUNDIN

Högenergilampor, ficklampor, eftersökspaket och mycket mer!

Produkter av hög kvalitet till rätt pris! Utprovade och testade i samarbete med vaktbolag, militär & jägare.

Bli upplyst: Besök vår hemsida
www.ultrafire.se och handla i vår webshop.

Light up your world

UltraFire

Vad avgör vem som blir hjälte?

■ **HJÄLTE ELLER SPION?** Svensken Raoul Wallenberg, var han en hjälte eller en spion eller kanske en besvärlig motståndsmän?

I de ungerska judarnas ögon var han med nödvändighet en hjälte hösten 1944. I de tyska SS-truppers och de ungerska nazisternas (pilkorsarnas) ögon var han en plåga, en motståndare som med hjälp av svenska provisoriskt utfärdade skyddspass befriade judar från dödstågen mot Auschwitz. När sedan sovjetarmén hade erövrat Budapest från tyskarna tog han tillfånga och anklagades för att vara amerikansk spion. Hans öde i den ryska fångenskapen är ännu inte helt klarlagt och Raoul Wallenberg blev själv ett slagträ i Kalla kriget.

HEMVÄRNSINSTRUKTÖR OCH DIPLOMAT. Legenden om den 32-årige svensken, som hade ägnat fyra år åt att utbilda hemvärnsmän i Stockholm innan han som nyutnämnd diplomat reste till Ungern 1944, grundades av de förföljda judarna själva medan hans räddningsinsatser pågick. I dag är legenden Raoul Wallenberg global.

Nu har ett särskilt Raoul Wallenberg-rum inrättats på Armémuseum i Stockholm. Det är realistiskt utformat, enkelt och med verkliga föremål från hans liv och insatser. Tanken är att en del av rummet ska likna det kontor i Budapest från vilket han agerade och blev en centralgestalt, så till den grad att motståndare på den tyska sidan, Adolf Eichmann, planerade att få honom oskadliggjord genom en trafikolycka.

Till det intressanta och skarp-synta med utställningen hör att man inte försmått att ställa ut paralleller till de militära föremål som Raoul Wallenberg tog med sig inför resan till krigszon Europa: Marschkängor, militärsovsäck, grova kläder. Att han också tog med sig en pistol är för många överraskande. Vapenlicensen utfärdades den 4 juli 1944 och den 7 juli anlände Raoul Wallenberg till Budapest.

Raoul Wallenbergs vapenlicens på en 9 mm browningpistol utställd vid sidan av en pistol av samma slag som den han hade med sig till Ungern 1944.

FOTO: LARS BRINK

Licensen i original är utställd i en monter, tillsammans med en likartad browningpistol med 9 millimeters kaliber. (inom parentes kan nämnas att licensen "återfanns" i KGB:s källare i Moskva och återlämnades till familjen 1989, när sovjetkommunismen var på full reträtt).

HJÄLTAR I SAGAN – OCH I VERKLIGHETEN. Armémuseum har också byggt upp en intressant, tillfällig utställning kring temat hjältar. Den avslutas symboliskt nog den 30 november. Pedagogiskt är den

inriktad på barngrupper och familjer med barn. Med början i myternas och barnbokens värld slutar den i realiteternas mer komplicerade syn på vem som är hjälte. Sådant tål att diskuteras, särskilt i vår tid när hjälten har mer med humanitet än krigarliv att göra. Därför är den i mina ögon särskilt passande för oss militärer.

När filmen om diplomaten Harald Edelstam (som räddade många ur militärjuntans Chile 1973), Svarta nejlikan, hade premiär 2007 jämfördes Edelstam

försiktigt med Wallenberg. Påpassligt har museet använt sig av liknande symboler om Edelstam som vad som brukar förknippas med Wallenberg: portfölj, diplommatpass, almanackor.

Kanske utställningen "Hjältar" omformas till en vandringsutställning – visst skulle den passa i allt från skolor till hemvärns- och lottagårdar. Alla behöver vi en tankeställare ibland, för att inte alltför lättvindigt göra oss till små hjältar i egna ögon.

LARS BRINK

Kan fredsarbetare och militärer samverka?

■ Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen har en lång historia och har genom åren engagerat inte så få tunga personligheter i fredsfrågan. Ibland har dess profil slagit över i en hård pacifistisk riktning, ibland har den med realistiska och väl underbyggda argument fungerat som en nyanserad samtalspartner i en så viktig fråga som fred på jorden.

TITEL:
Säkerhetspolitik för en ny tid
FÖRFATTARE:
Linda Åkerström
FÖRLAG: PAX förlag Sverige

I takt med nya hotbilder och med den svenska Försvarsmaktens förändring mot ett insatsför-svar har dagens Svenska Freds (föreningens dagliga benämning) på ett för mig realistiskt sätt visat vilja att seriöst diskutera dagens svenska försvars- och säkerhetspolitik.

SOM ETT LED i denna diskussion har föreningen gett ut en debattskrift väl värd att ta del av: Säkerhetspolitik för en ny tid. Författaren, Linda Åkerström, är väl påläst. Samtidigt haltar argumentationen något, genom att författ-

aren konstruerar en motsättning mellan försvarsanslaget och de brister som kan definieras vad gäller andra former av insatser för en fredlig, global utveckling. Hon exemplifierar med Sidas alltför återhållsamma insatser i internationella konflikter.

ATT TILL EXEMPEL civila hjälporgan ogärna vill ha sällskap med svenska militärer i krigszoner (typ Afghanistan) hör till de fenomen som bör diskuteras politiskt. En grundläggande säkerhet utgör ofta grunden för utveckling.

LARS BRINK

På pass. En tjuvning för många, avskyvärt för andra.

Jakten som livsform

■ I vår moderna tid, i varje fall i Europa, är jakten på vilda djur kontroversiell. Inte så få av våra hemvärnssoldater utövar jakt i olika former, antingen som hobby eller som en del av försörjningen. Inte sällan hamnar många i försvarsposition i mötet med jaktmotståndare.

Att jakten har mångtusenåriga kulturella rötter i en del länder, och utgör en del av livsformen för många, samtidigt som den är av vikt för näringsintaget, bortser gärna motståndare från.

Visst kan man ha jakt som livsform även i ett modernt samhälle. En som förädlat jaktintresset närmast till en konststart är Johan Lewenhaupt, numera författare till ett flertal böcker om det vilda, om annorlunda livsformer i det vildas rike, om den hårfina balansen mellan människors skäliga beskattande av vad naturen ger och respekten för det vildas rike.

Rovdjurens värld hör till hans specialitet. I boken *Rovdjur* (2002) som utsågs till årets Pandabok var han medförfattare.

Nu har han presterat ännu en bok, denna gång om resor, jakter och naturstudier från de mest omöjliga delar på vår glob. *Hjortarvet* heter den och även den mest inbitne jaktmotståndare torde mjukna inför vad författaren har att förtälja.

TEXT & FOTO:
LARS BRINK

TITEL: *Hjortarvet*
FÖRFATTARE:
Johan Lewenhaupt
FÖRLAG:
Bokförlaget Settern

Märkligt tråkigt om danska motståndsmän

■ 1944 i det ockuperade Danmark. Motståndsmännen Flamman och Citronen har till uppgift att likvidera nazister och danska medlöpare. Snart upptäcker de dock att fienden kan vara närmare än de trott, och situationen spårar ur.

Filmen "Flamman & Citronen" (som bygger på verkliga personer och händelser) hamnade direkt på dvd-hyllan i Sverige. Detta kan verka lite bakvänt, särskilt om man har reda på att filmen dragit en enorm publik i Danmark och väckt en del uppståndelse. Hela 668 000 sålda biljetter talar för sig själv.

DETTA ÄR en episkt anrättad filmbakelse – en av de dyraste i dansk filmhistoria. Det finns tydliga ambitioner att bryta både med det lågmälda skandinaviska filmspråket i allmänhet och den ruffigare dogmastilen i synnerhet. Och just det lyckas man ganska bra med. Detta är en våldsam historia med klassiska anti-hjältar, och sådant ser ofta ganska bra ut på film.

Filmen har orsakat en del de-

Mads Mikkelsen spelar motståndsmannen Citronen i en av Danmarks dyraste filmer någonsin.

batt – en anledning är att den skildrar hur det officiella Danmark faktiskt samarbetade med de tyska ockupanterna, och hur det fanns många danskar som mer än gärna hjälpte nazisterna. Detta punkterar myten om att det danska folket aldrig gav efter för tyskarna.

Historien har som nämnts ett episkt anslag. Men explosionerna

och eldstriderna ekar förvånansvärt tomt.

Allt är så storslaget att filmen paradoxalt nog känns ganska tråkig, och inte särskilt engagerande heller. Några spännande scener finns det förstås – om man är ute efter det – men något större intryck gör filmen inte.

JOACHIM BRINK

Den ryska frågan

■ En ny, ung och välorienterad, rysslandskännare har börjat ge sig till känna i svensk försvarsdebatt: Lars Gyllenhaal, (f. 1968). I en personlig liten bok redovisar han nu flera insiktsfulla åsikter om vad som kan komma att ske österut: Ryssland och den svenska nedrustningen. Genom fleråriga erfarenheter av verksamhet på lokal och regional nivå i Ryssland lyckas han tränga in i en kultursfär som är svårförståelig för många men som i mycket bildar grunden till rysk politik av i dag (och i morgon).

Gyllenhaal utmanar starkt men har bra på fötterna. "Han strör inte floskler omkring sig" skriver Jarl Lundgren, överstelöjtnant och välkänd FN-officer, i förordet, "och läsningen underlättas av författarens enkla och lättfattliga språk."

Bara att rekommendera utmaningen till varje svensk hemvärns-soldat, den torde ge energi för ett ännu starkare engagemang i frivilligförsvaret. För närvarande kan den endast fås genom SMB.

LARS BRINK

NORMANDIE/PARIS

Följ med på en kulturhistorisk resa 22/8–29/8 2009

Upplev Normandies omväxlande natur och månghundraåriga städer med medeltida riddarborgar, kulinariska höjdpunkter, m.m. Resan går genom historien till de allierades invasion på kusten i Normandie juni 1944. På hemvägen besöker vi Paris och dess sevärdheter. Ciceron på resan Claes Holst.

PRIS PER PERSON: 7 400,-

BOKNING/INFORMATION: Senast 1 juni 2009

**CAB
RESOR**

Hemsida: www.cab-resor.se
E-post: cabres@yahoo.com
CAB-resor
Bivägen 10 A, 269 31 Båstad. Tel: 0431-36 96 55

Behov av underrättelser till sjöss

■ När man läser artikeln ”HvSS nöjd med utvecklingen” i förra numret blir man minst sagt förvånad över att HvSS:s utredning gällande underrättelsekompanier bara tar sig an en del av Sveriges territorium, nämligen landytan. Det är viktigt, det förstår jag, men har man då inte glömt bort att Sverige har en kust om 270 mil och utifrån denna dessutom 12 nautiska mil ut i havet. Det är också en del av Sverige!

Det vore mycket märkligt att man inte skulle ta hänsyn till detta, när man vet att underrättelser är av yttersta vikt, oavsett var på vårt totala territorium man verkar. Detta särskilt som det sedan många år finns hemvärnsförband med marina uppgifter, HvM, som har ytövervakning och underrättelsetjänst som en av sina huvuduppgifter.

BAKGRUND. Vi minns nog alla när tidningarna under lång tid var fyllda av nyheter om kränkningar av vårt sjöterritorium och olika incidenter. Under denna tid utvecklades hemvärn med marina uppgifter. Man kontrakterade civila fartyg/båtar, utbildade ägaren och hans besättning för att som ett komplement till marinens organisation och fartygsförband genomföra ytövervakning till sjöss. Genom detta förfarande byggde man sedan upp en organisation från det enskilda fartyget/båten till kompani/batal-

TÄNKBARA UPPGIFTER FÖR ETT MARINT HVUND KOMPANI

- Underrättelsetjänst
- Ytövervakning inklusive identifiering och rapportering
- Hamn och farledskontroll
- Bevakning av kustnära installationer
- Sjötransporter
- Bevakning av inloppsleder och hamnar
- Sjötrafikledning
- Stöd till civila myndigheter
- Sjöräddningsuppdrag inkl eftersök
- Miljösanering till sjöss (via KBV)

jon-storlek med staber, beroende på verksamhetens omfattning och geografiska läge. Samtidigt utvecklade man strategier och taktik i samklang med ändrade förutsättningar från myndigheternas sida.

ANLITADE SJÖVÄRNSKÅREN. För att då kunna utbilda och utveckla såväl befintliga som nya besättningar och staber inom områden som navigation, maskinlära, sjöräddning, identifiering, med mera anlätades Sjövärnskåren

(SVK), den marina avtalsorganisationen inom frivilligförsvaret. De stöttar denna del finansiellt och bistår med lärare. Det betyder då också att personalen i HvM-förbanden blir medlemmar i Sjövärnskåren och därmed kan skriva ett frivilligavtal med hemvärnet. De har ett stort antal avtalsbefattningar för Sjövärnskåren gällande den marina verksamheten i sina personaltabeller.

På senare tid har stridsbåt 90 H tillkommit, vars besättningar grundutbildas av amfibieorganisationen och där sedan Sjövärnskåren ansvarar för ”uppdateringsutbildningen”.

KOMPETENSEN FINNS. Det finns en mycket intensiv koppling mellan HvM och SVK. Den skall man utnyttja och utveckla, så att man får en rent marin prägel på ett hemvärnsförband. Såväl HvM-som SVK-förbanden har både manskap och befäl på olika nivåer, från besättningsmän/kvinnor till kompanichefer. Båda förbandstyperna finns vid vår kust.

SVK har förutsättningarna för att kontinuerligt utbilda perso-

nalen både i särskilda kompetenser som i befodringsutbildning

Då all personal är frivillig, så är de också en engagerad och effektiv resurs, vilken kan sättas in med kort varsel och dessutom till en låg kostnad för myndigheten.

Goda relationer med motsvarande organisationer i Danmark och Norge ger stora möjligheter till erfarenhetsutbyte och kunskapsutbyte. Detta är naturligt, då vi arbetar i samma marina miljö.

ENGAGERAR UNGDOMAR. En mycket stor fördel med SVK, är att de har en omfattande ungdomsutbildning, vilken är en utomordentlig rekryteringskälla för den verksamhet. Varför inte utveckla GSU HV inom detta område också. Det kommer ju att finnas ett stort överskott av intresserade ungdomar, vilka tyvärr inte får plats i Försvarsmaktens övriga verksamhet.

EGEN MARIN KLOSS. Låt HvM- och SVK-förbanden bilda en marin kloss vars materiel och personal är administrativt länkad till hemvärnet och till större delen operativt kopplad till Marinen. Detta skulle ge förbanden den marina profil de behöver, för att kunna verka fullt ut i den marina miljön.

Genom ett sådant förfarande får Försvarsmakten och därmed hemvärnet en effektiv organisation, vilken utan några större ingrepp i gällande regelverk, kan verka i den marina miljön.

Avslutningsvis vill jag också nämna att vi som arbetar inom dessa organisationer på olika nivåer, SVK och HvM, länge har känt att denna modell torde gynna alla parter, då vi på punkt efter punkt har samma uppfattning från att mönstra ombord till att leda ett kompani när det blåser hårda vindar.

GÖRAN BJURSTEN

BEF.TILL FÖRF. GRYT ST:ANNA
SKÄRGÅRDSKOMPANI

Hemvärnet i Algutsrum

Erbjuder Er att hyra sommarbostad på Solen och Vindarnas Ö, Öland. Hemvärnsgården består av 2 rum och kök, dusch och 6 bäddar.

Hyran är 4.000 kr per vecka med byte på lördagar.

Mer information och bilder kan e-postas!

Ring Åke Johansson på tel. 0485-100 92, kl 11-18.

E-post: sm7njd@fro.se

Eller Ann-Mari Larsson på tel. 0485-370 78 e. Kl 18.

Sjövärnskåren: **Ersätt stridsbåt 90**

■ En icke oväsentlig del av Sveriges består av ett sjöterritorium och innanföriggande vattenområden. Inom dessa områden saknar hemvärnet i allt väsentligt resurser att kunna verka. Man disponerar förvisso drygt 15 stridsbåt 90 H, men dessa båtar kan i princip endast utnyttjas för transporter av soldater i skärgårdsterräng. För exempelvis övervakning och bevakning till sjöss lämpar de sig inte.

FÖR ATT KUNNA axla ett reellt ansvar för det nationella försvaret, bör stridsbåt 90 H snarast ersättas inom hemvärn med marina uppgifter (HvM). Dessa är bland annat förenade med en hel del bekymmer såsom mycket höga underhållskostnader, liten gångtid, svårhanterliga skydds- och säkerhetsproblem, besvärliga säkerhets- och kompetenskrav som i kombination med ett minskat rekryteringsunderlag försvårar rekryteringen av stridsbåtsbesättningar. Inte minst på lokal nivå. Jag vet att det nu finns krafter inom HvM som önskar sig en annan – en billigare och bättre lämpad – båttyp som även kan användas till andra uppgifter än personaltransporter. Jag håller med. Det är nu dags att ge HvM riktiga marina uppgifter och utrusta organisationen med lämplig båtmaterial.

BÄTTRE ALTERNATIV. Vad finns det då för båtresurser som skulle kunna passa bra? Leveranser av de fem nya skolfartygen till marinen har nyligen påbörjats och från militärt håll har man redan frågat om det finns andra myndigheter och organisationer (bland annat Sjövärnskåren) som är intresserade av ett samutnyttjande av dessa fartyg. Det finns uppenbarligen utrymme för ett merutnyttjande och det är en fartygstyp som säkerligen skulle kunna lösa en rad uppgifter inom HvM. Samtidigt som marinen får nya fartyg, har man bekymmer med vad man skall göra med ett flertal fartyg – exempelvis sex

FOTO: ANDERS KÄMPE

stycken Bevakningsbåt 80 samt två stycken minsvepare av Styr-söklass – som man av olika skäl har svårighet att bemanna. Det rör sig dessutom om fartyg som är förhållandevis kvalificerade, unga, välbevarade samt med lång ytterligare livslängd. Det är fartyg som det därför vore synnerligen oklokt och oekonomiskt att göra sig av med i förtid.

ÖVERLÅT TILL SJÖVÄRNSKÅREN.

Här öppnar det sig nu stora möjligheter för hemvärnet. Jag tycker att Försvarsmakten seriöst bör överväga att ställa de fem skolfartygen, de sex bevakningsbåtar 80 som inte utnyttjas som vedettbåtar samt eventuellt de bägge Styr-söfartygen till Sjövärnskårens förfogande. Inom Sjövärnskåren finns kompetens, intresse och engagemang att "sköta om" dessa fartyg åt Försvarsmakten. Sjövärnskåren kan således hjälpa marinen med att "varmhålla" alla eller ett flertal av dessa fartyg. Tillsammans med egna trossbåtar skulle Sjövärnskåren därmed kunna disponera en imponerande flotta. En flotta som självfallet kan och skall ställas till Försvarsmaktens förfogande då så önskas. Exempelvis vid HvM avtalsenliga övningar och utbildningar samt naturligtvis "skarpt" om så skulle erfordras. En sådan flotta skulle även på ett effektivt sätt kunna utnyttjas för samhällets

krisberedskaps om och när så skulle krävas.

JAG INSER att prestige, okunskap, avundsjuka och ovilja är faktorer som gör att många involverade i en erforderlig diskussions- och beslutsprocess reflexmässigt kommer att säga nej. Mitt råd är; Gör inte det! Medverka först i en förutsättningslös diskussion för det finns mängder med fördelar att vinna för många! Exempelvis:

- Försvarsmakten får "tillgång till" en imponerande frivilligflotta som kan medverka till att lösa en mängd uppgifter åt försvaret.
- Marinen behöver inte avveckla utmärkta fartygsplattformar i förtid.
- HvM kan göra sig av med de bekymmersamma stridsbåt 90 H.
- HvM får tillgång till totalt sett bättre fartygsplattformar till en lägre kostnad.
- Rekryteringen av avtalsbesättningar till HvM kommer med all säkerhet att gynnas på såväl kort- som lång sikt.
- HvM blir effektivare och hemvärnet lever upp till ett trovärdigt ansvar för det nationella försvaret.
- A-underhållet av fartygen blir förmodligen bättre och billigare med hjälp av frivilligkrafter.
- Fartygen merutnyttjas effektivt över året.
- Kvalificerade resurser kan utnyttjas för samhällets krishanter-

ing om/när så erfordras.

- Sjövärnskåren får en tydlig och attraktiv avtalsuppgift.

Med lite välvilja och ordentlig framförhållning vid planering av resurserna, kan ett ovan skisserat utnyttjande enbart leda till en vinstsituation som jag ser det. En vinst för marinen, en vinst för HvM och hemvärnet, en vinst för Sjövärnskåren samt en vinst för samhällets krisberedskap i vid bemärkelse. Det vore "tjänstefel" från Försvarsmakten och hemvärnet att inte seriöst och förutsättningslöst ställa upp för att tillsammans med Sjövärnskåren diskutera förutsättningarna att genomföra ett merutnyttjande av båtmaterial på liknande sätt som jag förslagit ovan. Det finns nu möjligheter att trovärdiggöra hemvärnets framtida ansvar för hela det nationella försvaret. Snälla, tappa inte bort den chansen.

JOHAN FISCHERSTRÖM
GENERALSEKRETERARE SJÖVÄRNS-
KÅRENAS RIKSFÖRBUND

Jakt & Vildmarkskläder

- M90 Sommarkänga ny 1200:-
- M90 Vinterkänga Ny 1100:-
- M90 Snödräkt Ny 600:-
- M90 Gummistövel Ny 400:-
- M90 Byxa Ny 700:-
- M90 Uniform Kopla 1590:-
- M90 Fältskjorta Ny 200:-, Beg 75:-
- M90 Värmetröja Ny 500:-
- M90 Värmejacka 600:-
- M90 Regnställ 1 000:-
- M90 Stridsbälte 304K 300:-
- M59 Tröja Ny, M87 Tröja 200:-
- M59 Byxor Nya 295:-, Beg 150:-
- M59 Skjorta Nya 140:-
- M59 Vindrock 200:-
- Svenska Kängor 200:-, Tyska Kängor 500:-
- Vadmalbyxor 295:-, Vadmalsockor 99:-
- Tält 12- o. 20-mans med kamin M59 Stridssele
- Camouflageuniformer, engelska, tyska, schweiziska 500:-, Camouflagenöt
- Snödräkt komplett 300:-
- AK4 Bajonett 600:-, M96 Bajonett, Utl. bajonetter
- Luftvapen, Kolsyrevapen, Paintball, Pilbågar, Blåsrör, Slangbellor, Hundartiklar, Jakttillbehör.

TÄVLING! Vinn en Kerokniv, art.nr 77-1155 värd 565:-! Se tävlingsregler på vår hemsida.

Billingedalens Hund & Vapen
0500-461817 (telefonfakt 17-20)
Besök gärna vår webbutik:
www.billingedalen.se

Utveckling av den humana försvarspolitik

■ På grundval av försvarsutredningsbeslut och pågående finanskris kan Sverige behöva implementera ett bredare förhållningssätt till försvars- och säkerhetspolitiska frågor, såväl nationellt och internationellt. Den nuvarande regeringen överväger att frysa försvarsanslagen till cirka 40 miljarder kronor per år under de närmaste fem åren. Det är inte i dag fastlagt hur en svensk hotbild kan se ut, varken på kort och lång sikt. Det borde slås fast att den tidigare alliansfriheten inte längre är en del i den svenska neutralitetspolitiken.

ATT SVERIGE inte längre är alliansfritt var en av punkterna i ÖB:s framträdande på konferensen Folk och Försvar, FoF, som nyligen hölls i Sälen. I och med att Sverige är med i EU så är landet på så sätt försäkrade hjälp av EU:s militära försvarsapparat. Ett framtida starkt försvar inom hela EU bör leda fram till ett fungerande internationellt operativt agerande i tänkbara konfliktområden över tid, med en kombination av skyddsstyrkor och humanitärt bistånd enligt principen 50/50. Det är nu hög tid att tänka konstruktivt och samordna

"Det är nu hög tid att tänka konstruktivt och samordna militära operationer med humanitärt bistånd."

militära operationer med humanitärt bistånd.

Frågor som verkligen bör ställas är dels om Sverige har råd med ett traditionellt försvar, dels huruvida begrepp som alliansfrihet och neutralitet skall bibehållas? I avsaknad av direkta hot borde Försvarsmakten i huvudsak inrikta beredskapen och försvarsförmågan mot ett steg för steg-förfarande där försvaret har möjlighet att bibehålla en könsneutral värnplikt med inbyggda begränsningar till tid och rum. Däremot bör försvaret fortsättningsvis prioritera rörlighet kombinerat med små och medelstora förband.

I takt med att mänskliga rättigheter och internationell lag åsidosätts i konflikter har det blivit ännu angelägnare med ett internationellt agerande i samverkan med FN enligt principen hälften skyddsstyrkor och hälften humanitärt bistånd främst i form av skydd, sjukvård, livsmedel och rent vatten. Det är därför som den samlade insatsen borde vara uppbyggd kring både ett militärt stöd och humanitärt bistånd.

PATRIK WIKSTRÖM

EN LÄNGRE VERSION FINNS

PÅ TIDNINGENHEMVARNET.SE

Tillräckligt synliga? Hemvärnet vaktade Sveriges Riksdag under insatsövningen i Stockholm 2006.

FOTO: ANDERS KÄMPE

Visa vår kompetens

I dagens läge känner allmänheten till hemvärnets förmågor i samband med översvämning, skogsbränder och eftersök. Men det finns ett stort men.

■ Kännedom om hemvärnets huvudkompetens – hur är det med den? Ja, just det ja ... Vi är på många håll i dag det enda skarpa militära förband som finns i samhället.

MEN SYNS VI? Då menar jag inte negativa massmediala notiser om eventuella extremister och andra som svärtat ner hemvärnets goda rykte. Försök hitta ut ur tall och granskogarna – vilket gäller hela hemvärnet och inte enbart in-

sats. Syns man inte så finns man inte.

DESSUTOM ÄR DET en förtroendeskapande åtgärd för att få fortsatt förtroende från svenska samhället. Visst ska vi visa oss för politiker, men främsta kunden är samhället och att medborgarna känner en trygghet tillvaro genom att ha Nationella Skyddsstyrkan som närmaste granne.

STEFAN LARSSON

Kan vi försvara vårt land?

När jag hör den pågående försvarsdebatten förd i nationella medier blir jag bekymrad. Våra folkvalda försvarspolitiker har inte och vill tydligen inte inse att botten är nådd för länge sedan.

■ När vi talar om försvaret av vårt land är det viktigt att komma ihåg att försvarets primära uppgift är och har alltid varit väpnad strid.

Vi ska kunna möta och förhindra ett angrepp på Sverige. Jag blir bekymrad då jag hör att

ytterligare nedläggningar är att vänta.

Även hemvärnet ska minska till 22 000 man. Hemvärnet kan inte ensamt försvara Sverige. Vi behöver de andra försvarsgrenarna också. Som det är nu måste man chockad inse faktum: Sveri-

ge kan inte försvaras.

Detta är allvarligt i ett läge då vi fått reda på vad Ryssland kan göra. Deras angrepp på Georgien tog svenska försvarspolitiker på sängen. De var inte beredda på det. Att ändå i detta läge föreslå ytterligare nedläggningar är

enligt min mening ansvarslost.

Vi behöver stå upp för vårt försvar. Att hemvärnet omnämns som betydelsefullt är positivt. Men hur ska 22 000 hemvärns-soldater kunna försvara Sverige?

SAMUEL ARVIDSSON

Alla under ett paraply

Frågan är – i vilket syfte utbildas personalen i respektive organisation? Som jag ser det så utbildas personal i frivilligorganisationerna för att placeras i en hemvärnsbataljon där personalen får möjlighet att praktisera det de har lärt sig.

■ Efter att ha pratat med personal ur frivilligrörelsen håller många med mig, samtidigt som en del inte verkar eller vill förstå frågan. Detta tolkar jag som att de nöjer sig med att få en bra utbildning i respektive organisation men inte vill praktisera den i hemvärdet.

Hemvärnet och frivilligorganisationerna utformades till stor del under efterkrigstidens invasionsförsvar när försvarsviljan i Sverige var betydligt högre än i

dag. Detta var för 50–60 år sedan och tiderna har förändrats. För mig är det viktigt att anpassa sig till den tid vi lever i, så nu är det dags för oss att se över våra organisationer i syfte att underlätta rekrytering och göra det mer attraktivt att medverka.

MED TANKE PÅ de ekonomiska bekymren i Försvarsmakten, så borde det vara mer kostnadseffektivt att en gång för alla omorganisera hela frivilligför-

svaret, slå ihop organisationerna och komma in under samma paraply med gemensamt namn. Försvarsmakten har i stort lyckats att omorganisera genom att behålla funktionsföreträdare, så varför skulle inte vi klara av det?

I och med detta så skulle man kunna plocka russin ur kakan, med duktiga instruktörer och ett stort urval av inriktningar i form av utbildningar för personalen. Vi läser heller inte utbildningar enbart för viss personal som det är i dagsläget.

JAG VILL med dessa ord få i gång en diskussion, allt för att kunna utveckla hemvärdet till något bättre. Tvätta bort den gamla

"Tvätta bort den gamla vadmalstämpeln ..."

vadmalstämpeln och den felaktiga uppfattningen som en stor del av Sveriges befolkning fortfarande har om hemvärdet. Förhoppningsvis leder detta också till en ekonomisk besparing, som i stället kan ge en högre effekt i förhållande till medel.

Det finns så många duktiga och kreativa människor där ute i leden, håll inte inne med era idéer! Presentera dom!

HÅKAN JOHANSSON

Prickskyttet måste ses över

Hemvärnssoldat i Umeå med Psg 90.

FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

■ Jag är en enkel plutonchef som har några tankar rörande prickskyttegevär 90, Psg 90, och vänder mig emot den organisatoriska och materiellmässiga lösning som nu kommit till stånd gällande skarpskytts beväpning med Psg 90.

Ur ett plutonsperspektiv så ser jag att man tappar ett system vid skyttegruppens strid, skarpskytt med automatvapen. Det tillskott, i form av skarpskytt med repetergevär, Psg 90, som tillkommit hjälper inte i samma utsträckning vid lösandet av typuppgifter. Skarpskytten bekämpar mål på längre avstånd än övriga skyttesoldater, men inte säkert så många färre. Och tar målen långt bort slut så finns säkerligen fler på närmre håll.

Genom att studera länder med praktisk erfarenhet av strid så står det klart att prickskytt i rea-

liteten alltid är en mer "strategisk" än "taktisk" resurs och som därför organisatoriskt tillhör kompani/bataljon snarare än skyttepluton. Detta tänkesätt har ju även varit rådande i det svenska försvaret. Både önskade skjutavstånd och avstånd observationsplats/spaningsobjekt vid användande som spaningsresurs matchar ofta snarare kompaniets/bataljonens yta än plutonens.

Slutligen: Prickskytt med Psg 90 är ett ypperligt system som hemvärdet kan behöva. Men, då ska det ges förutsättningar värda det och det ska inte behöva inkräkta på ett annat, redan fullt fungerande system som skarpskytt med automatvapen i skyttegrupp.

ALEXANDER WEDIN

EN LÄNGRE VERSION

FINNS PÅ TIDNINGENHEMVARNET.SE

Högvaktsmedalj

Minnesmedalj Högvakt

425 kr

plus postförskott och frakt

Brons	1-20 högvaktsdygn	
Silver	21-50	- " -
Guld	51-100	- " -

Beställ på: www.ancile.se

POSTTIDNING

Avsändare: Tidningen Hemvärnet, 107 85 Stockholm

Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion.

Detta gäller ALL krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal.

För att få fjällvana krävs praktiska övningar. Det hårda klimatet ställer hårdare krav på både utrustning och personal.

FOTO: BENNY LARSSON

I ARMFELDTS SPÅR

Fredagen den 13:e lämnade bussen södra Sverige för att bege sig norrut mot Jämtland, där vi skulle tillbringa en vecka i snön. Huvudmålet med veckan var att ungdomarna skulle få förståelse för hur man uppträder i fjällmiljö och hur man orienterar sig på fjället under skiftande väderförhållanden.

■ Givetvis skulle de också lära sig att åka skidor, och inte vilka skidor som helst, utan Vita Blixten. Personligen tycker jag att det är en konst för sig att ta sig fram på dessa skidor. Framåt tiotiden på lördagen närmade vi oss Ånn och anlände så att vi hann hämta ut utrustningen innan lunch.

EFTERMIDDAGEN ägnades åt att justera skidbindningar och kvällen skänktes åt grundläggande fjällteori. Det första dygnet las på skidåkningen, eftersom den är central och ett måste innan övrig utbildning kan påbörjas, under skidövningarna fanns det flera no-

minerade till vandringspriset Pelikanen (instiftat för tre år sedan), som ges till den som gjort bort sig under dagen, oftast på skidor, men även vissa på skoter.

NÄR SAMTLIGA kunde ta sig upp och nedför backar förbereddes det för en dagstur till Vallrun, turen blev omkring tolv kilometer.

Vi hade fantastiskt väder och utsikten imponerade. Under veckans gång har eleverna lärt sig att ta sig fram på skidor med packning och pulka, i såväl sol-sken som nederbörd. Eleverna har även testats på det gemensamma planet, vinterutbildningen består trots allt

inte bara av skidor och stavar.

Redan från start blev de uppdelade i fyra grupper, och i dessa har de gjort både grupparbeten i lektionssal och ute på fjället. I undergrupperna har ungdomarna fått kämpa sig fram genom snön och inom gruppen själva fördela arbeten såsom att dra pulka, gräva rastgrop och koka vatten.

En natt spenderades ute i fält, vilket tog mycket längre tid att förbereda än om vi hade varit i sommarmiljö. Detta blev en upplevelse för ungdomarna som slet och grävde en hel dag.

DAGEN INNAN avfärd startade några tappra själar från Stor-

ulvåns fjällstation för att gå mot Blåhammaren, vädret var inte det mysigaste och vi hade fått dryga tio centimeter nysnö, som gjorde frammarschen extra tung. Efter ungefär 12 kilometers stigning nådde vi Blåhammarens fjällstation och där väntade en värmestuga och lunch. Sedan bar det nedför.

NÄR VI ÅTER var i Ånn tog vi en välförtjänad dusch och därefter spenderades sista middagen med gänget, något trötta - men glada tillagade vi mat på heta täljstenar.

**EMMA LINDSTRÖM,
BITR. INSTRUKTÖR
OCH HEMVÄRNSUNGDOM**